



Moskova müzakerelerinde üç sebepten itilâfa varılamadı

Hariciye Vekilimiz ve diğer heyet azası Moskovadan Ankaraya müteveccihen hareket ettiler

Başvekil Parti Grupunda müzakerelerin intacına mâni olan sebepleri anlattı

Vekiller Heyeti Mareşalin da iştirakile İsmet İnönünün riyasetinde toplandı

Başvekil Sovyetlerle münasebetlerimizin dostane esaslarla berdevam olduğunu bildirdi

Parti Grununun toplantısı

Ankara 17 (A.A.) — C. H. Partisi B. M. Meclisi grubu bugün öğleden sonra reis vekili Seyhan meb'usu Hilmi Uranın riyasetinde toplandı.

Kürsiye gelen Başvekil Dr. Refik Saydam Moskovada Sovyetlerle Hariciye Vekilimiz arasında cereyan etmekte olan müzakereler hakkında berveçhiati izahat ve beyanatta bulundu.

Başvekilin beyanati

— Hariciye Vekilimiz Moskovaya giderken Sovyetlerle aramızda ne yolda bir muahede yapılabileceği iki hükümet beyninde görüşülmüştü. Moskovada bu esaslar dahilinde oymayan eden müzakerelerin bir itilâfa varması mümkün olamaz.

Bunun sebebi, Sovyet hükümetinin Hariciye Vekilimize bütünü yeni teklifler serdetmiş olmasıdır. Bu yeni teklifleri Türkiye ile İngiltere ve Fransa arasında Sovyetlerin vukufu dahilinde takarrür eden esaslarla telif etmek mümkün olmadığı gibi emniyetimiz bakımından bize verilen garantilerin bizden istenen taahhüdlere tekabül etmemekte bulunduğu ve Boğazlar üzerinde de Türkiyenin beynelmül umumi taah-

hütlerinden başka hükümlerden tevakkii etmeği esas ittihaz eden siyasetine Sovyet metalibi uygun görülmediği cihetle Türkiye - Sovyet Rusya müzakeratının bu defa Moskovada intacı mümkün olamamıştır.

Bununla beraber Sovyetlerle olan münasebatımız eskisi gibi dostane esaslarda berdevam bulunmaktadır.

Partinin kararı

Hükümetçe ittihaz edilen hareket tarzını tasviben beyanatta bulunan bazı hatırları da dinledikten sonra grup umumî heyetince Başvekilin beyanati müteffikan tasvib olundu. Ve riyasetçe oelseye nihayet verildi.

Vekiller Heyetinin içtimaı

Ankara 17 (A.A.) — İcra Vekilleri Heyeti, bugün, saat 14 te Başvekillette Reisicumhur İsmet İnönünün riyasetinde Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda ve Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmağın da iştirakile bir toplantı yapılmıştır.

Parti Grubu tekrar toplanacak

Ankara 17 (Hususî) — Parti Grubu galib bir ihtimale göre gelecek Salıdan evvel ve belki de Perşembe veya Cuma günü bir toplantı daha yapacaktır.

(Ulus) un makalesi

Ankara 17 (Hususî) — (Ulus) da Fazlî Rifki Atay imzasile şu makale intişar etmiştir:

«Türkiye Hariciye Vekili Saracoğlu Şükrü Ankaradan Moskovaya hareket edeli 27 gün olmuştur. O zamandanberi bütün dikkatleri Hariciye Vekilimizle dost Sovyetler arasındaki müzakereler üzerine toplanmıştır. Bu sırada bir çok haberler, rivayetler, şayialar çıktı; kimi teyid, kimi tefsir, kimi tekbiz edildi. Cümhuriyet hükümeti Başvekilinin dün-

kü Parti grupundaki beyanati üzerine, intişar eden tebliğden anlaşılacağı üzere «Hariciye Vekilimiz Moskovaya gitmezden evvel iki hükümet arasında görüşülmüş olan esaslar dahilinde bir itilâfa varılması» mümkün olmamıştır. Grup tebliğine göre bir itilâfa varılmamış olmasının sebebi, Sovyet hükümetinin Hariciye Vekilimize bir takım yeni teklifler serdetmiş olmasıdır. Hükümetimizin bu teklifleri kabul etmemek

mevkiinde kalmamızın sebepleri şöyle hülasa edilmiştir:

1 — Türkiye ile İngiltere ve Fransa arasında, Sovyet dostlarımızın vukufu dahilinde takarrür eden esaslarla tezd teşkil etmiş olmak,

2 — Emniyetimiz bakımından bize verilen garantiler, bizden istenen taahhüdlere tekabül etmemek,

3 — Boğazlar üzerinde Türkiyenin beynelmül umumi taahhüdlere tekabül etmemek (Devamı 8 inci sayfada)

Boşanma hükümlerini değiştiren proje

Karı koca müşterek hayatlarına nihayet vermek arzusunda ittifak ederlerse mahkeme kanunun ileri sürdüğü muayyen sebepleri araştırmadan kararını verebilecek

Ankara 17 (Hususî) — Kanunlarımızda boşanma hükümlerini değiştiren projeyi Adliye Vekâleti Başvekilimize tebliğ etmiş bulunmaktadır. Bu proje gerek medeni kanunumuzda, gerekse hukuk usulü muhakemeleri kanununda bazı değişiklikler yapılmasını istihdaf etmektedir. (Devamı 8 inci sayfada)

Şimal memleketleri nüfuz mıntakalarına mı ayrılıyor?

Hitler Staline gönderdiği mektuba cevap bekliyormuş

Berne 17 (A.A.) — Havas: Berlinden Telgraf gazetesine bildiriyor: Hitler'in el yazısıyla gönderdiği mektuba Stalin tarafından süratle cevap verilmektedir. (Devamı 3 üncü sayfada)

Heyetimizin hareketi

Ankara 17 (Hususî) — Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu ve heyetimizin diğer azaları Moskovadan ayrılmışlardır. Kendilerini Odesadan İstanbul'a getirecek olan vapur bugün İstanbul'dan Odesaya gitmiştir.

Moskova 17 (A.A.) — Türkiye Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu Moskovada 23 gün süren bir ikametten sonra Sivastopol yolile Ankaraya gitmek üzere bu akşam Moskovadan hareket etmiştir.

Sovyetlerin Ankara büyük elçisi Trentief kendisine refakat etmektedir.

Alman, Fransız ve İngiliz ajanslarının verdikleri malûmat

Moskova 17 (A.A.) — D. N. B. : Türkiye büyük elçisi cenabi gazetecilere yaptığı beyanatta Türkiye Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlunun bu akşam Moskovadan hareket edeceğini ve Saracoğlu ile Molotof arasında 23 gündüzen beri cereyan eden müzakerelerin neticelendirilememiş olduğunu söylemiştir.

Moskova 17 (A.A.) — Havas: Türkiye Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu, anlaşmayı imzalamaksızın bu akşam Moskovadan Ankaraya dönmektedir.

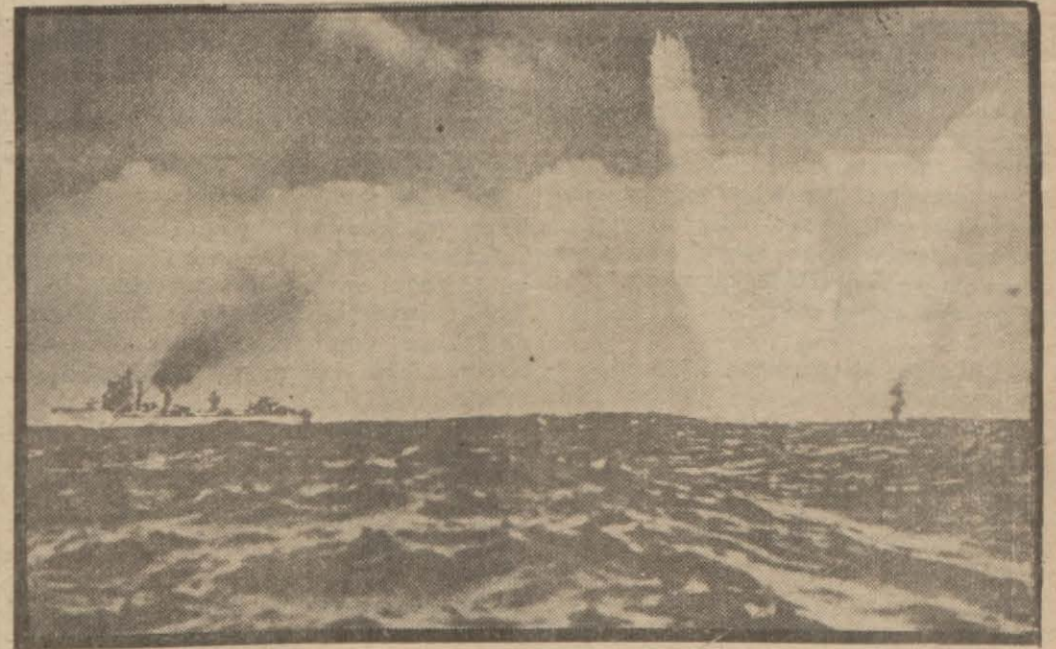
Türk mehafiline, Saracoğlunun Türkiye hükümetini müzakerelerin cereyanından haberdar etmek üzere Ankaraya gittiği ve her iki tarafça teklif ve mukabil teklifler yapıldığından iki hükümetin de bunları tetkik edeceklerini söylemekle iktifa olunmaktadır.

Moskova 17 (A.A.) — Havas: Türkiye Hariciye Vekili Saracoğlunun Ankaraya dönüşü hükümetine şifahi izahatta bulunmak kararından ve aynı zamanda, bugünkü hâdiseler içinde memleket haricinde daha uzun müddet kalmayı muvafık görmemesinden münbaistir.

Londra 17 (A.A.) — Röyter: Moskovanın salâhiyyetar mehafiline beyan olunduğuna göre, Saracoğlu Rus tekliflerini yeniden tetkik edilmek üzere Ankaraya götürmektedir.

Garb cephesinde dün de şiddetli piyade muharebeleri oldu

Alman tayareleri dün de iki defa İngiliz sahillerine taarruz ettiler, 4 tayyare düşürüldü, Fransızlar bir Alman ticaret gemisini yakaladılar



Bir destroyerin denizaltı gemisine hücumu

Londra 17 (Hususî) — Alman tayareleri bugün, biri sabah, biri de öğleden sonra olmak üzere, İngiltereye iki yeni akın yapmışlardır.

İskoçya sahillerinde, Skapa Flow üzerinde yapılan birinci akına 4 tayyare iştirak etmiştir. Bunların attıkları bombalar, hâlen silâhtan tecrid edilerek mektebin gemisine ifrağ edilmiş olan eski «I-rone Duke» kruvazörü yakınında düşmüş ve bomba parçaları gemide hafif hasarat yapmıştır.

Diğer birkaç bomba da, «Stola» adlı bir İngiliz gemisinin yakınlarda düşmüştür. İnanca hiçbir zayılat yoktur. (Devamı 8 inci sayfada)

Garb cephesinde hiçbir tarafın hiçbir büyük taarruzu mevzuu bahis değildir!

YAZAN

Emekli General
H. Emir Erkilet

(Yazısını 5 inci sayfamızda bulacaksınız)

Hergün

Yeni harbden
Çıkan dersler

Yazan: Muhittin Birgen

Alman ordusunun Lehistan'da yaptığı seri hareketten sonra birdenbire herkesin gözünün önünde askerlik tarihinin tekâmül safhalarından bir yenisini gösteren bir perde açıldı; şimdi herkes görüyor ki yirminci asrın on dördüncü senesinde başlamış ve dört sene devam etmiş olan harb ile aynı asrın otuz dokuzuncu senesinde başlamış olan harb arasında büyük bir karakter farkı vardır. Yirmi sene evvelki harb, yüzde seksen insan ve süngü harbi idi. Bu yeni harbde ise, motor ve makine hâkim bir rol oynamaya başlamıştır. Fransız gazetelerinden naklen aşağıya kaydettiğim birkaç rakam, bu fikri daha canlı bir surette ifade eder:

1914 senesinde İngilterenin Fransaya altı hafta zarfında nakletmiş olduğu asker miktarı 148,000 kişi idi. Bunun yüzde yetmiş piyadeyi teşkil ediyordu. Bu orduda yalnız 800 aded motörlü vasıta vardı.

1939 senesinin gene altı haftasında İngiltere Fransaya 158,000 asker geçirmiştir. Fakat, bunun yalnız yüzde yirmisi piyadedir. Nakli vasıtası ise 25,000 gibi büyük bir rakama balığ oluyor.

Bu rakamlar, yeni harbin yeni karakterini göstermeğe çok kâfidir. Eğer, bir de bu mukayeseyi 914 de Rusyayı istilâ eden Alman ordusule 939 da Lehistanı istilâ eden ordu arasındaki farkı gösterir, bu tarzda rakamlar verilmiş olsaydı görecektik ki yirmi beş sene içinde orduların uzviyetleri gerek anatomi, gerek fizyoloji bakımından büsbütün değişmiştir.

Sade değişen ordu değildir; çeyrek asır içinde bütün Avrupa ve Amerikanın hayatı değişti. Biz memleketimizde birçok değişiklikler, birçok yenilikler ve ilerlemeler göreceğimizi düşünürüz. Fakat, çeyrek asır içinde bir de başka memleketlerdeki ilerleyiş gözönüne getirdiğimiz zamanlar, yüreğimizin sızlamaması kâbil değildir. Dünya, çok değişti, her şey çok sür'atle değişiyor ve ileri gidiyor. Tek, fakat, çok canlı bir misal göstermek için söyleyeyim: Bugün Amerikada, zabta tayyareleri şehirler arası yollarında otomobillerin seyrişer nizamlarına muvafık olarak hareket edip etmediklerini kontrol içinde de kullanıyor. Yolların üzerinde dolaşan tayyareler, nizama muhalif olarak seyreden otomobilleri takip ve teziye ediyorlar! Böyle bir şey, bundan yirmi beş sene evvel değil, bundan on sene evvel bize söylenilmiş olsaydı bir türlü inanamazdık!

Hayatın bu kadar değişmesini temin eden amiller pek çoktur. Fakat, orduların bu kadar değişmesini ve harbin karakterinin büsbütün başka bir şekil almasının en büyük amil motördür. Bir takım gayet basit kimya ve mekanik prensiplerine istinad eden motör, insan denilen mahlûkun eline o kadar icazkâr bir enerji vasıtası oldu ki onun bu icazkârlığı karşısında hayran olmamak kâbil değildir. Elektrik motörü, su veya bu neviden ihtiraklı motör, hangisi olursa olsun, motör denilen şey, bugünkü medeniyetin en büyük ilerleme ve sür'at vasıtasıdır. Eskiden insanları tahrik eden en büyük kuvvet, onların kendi uzvi makineleri ve bu makineleri harekete getiren de gene onların azim ve irade denilen manevi enerjileri idi. Bugünkü insanlar, icad ettikleri motörlerin makineleri ile ve elektrik, benzin, mazot gibi maddelerle gizlenen enerji ile yürüyorlar. Azim ve irade bir insanı, eskiden, günde nihayet kırk kilometre yürütebilirdi. Bugün motör bir sürü insanı bir günde yüzlerce kilometre götürüyor ve hem de ne insanı yorarak, ne de kendisi yorularak!

Çeviren, yürüten, koşturan basit motör, bizim hayatımızın her sahasında hergün bizim üzerimizde müessirdir. Onun tesirini inkâr etmek kâbil olmadığı kadar ona karşı mücadele etmeğe çalışmak da dünyayı tersine döndürmek kadar imkânsızdır. Lehiller, harbe girmekten evvel, «biz Almanlardan korkmayız, çünkü Lehistan Almanya'daki tarzda yol yoktur» diye seviniyorlardı. Ha yır, motör icabında yolsuz da yürümesini bilir. Bir memleket, kendisini motöre karşı yolsuzluklar değil, ancak yollar ve motörle müdafaa edebilir. Motör, yirminci asrın medeniyetinin yegâne tahrik kuvvetidir. Onu yürüten ve koşturan odur!

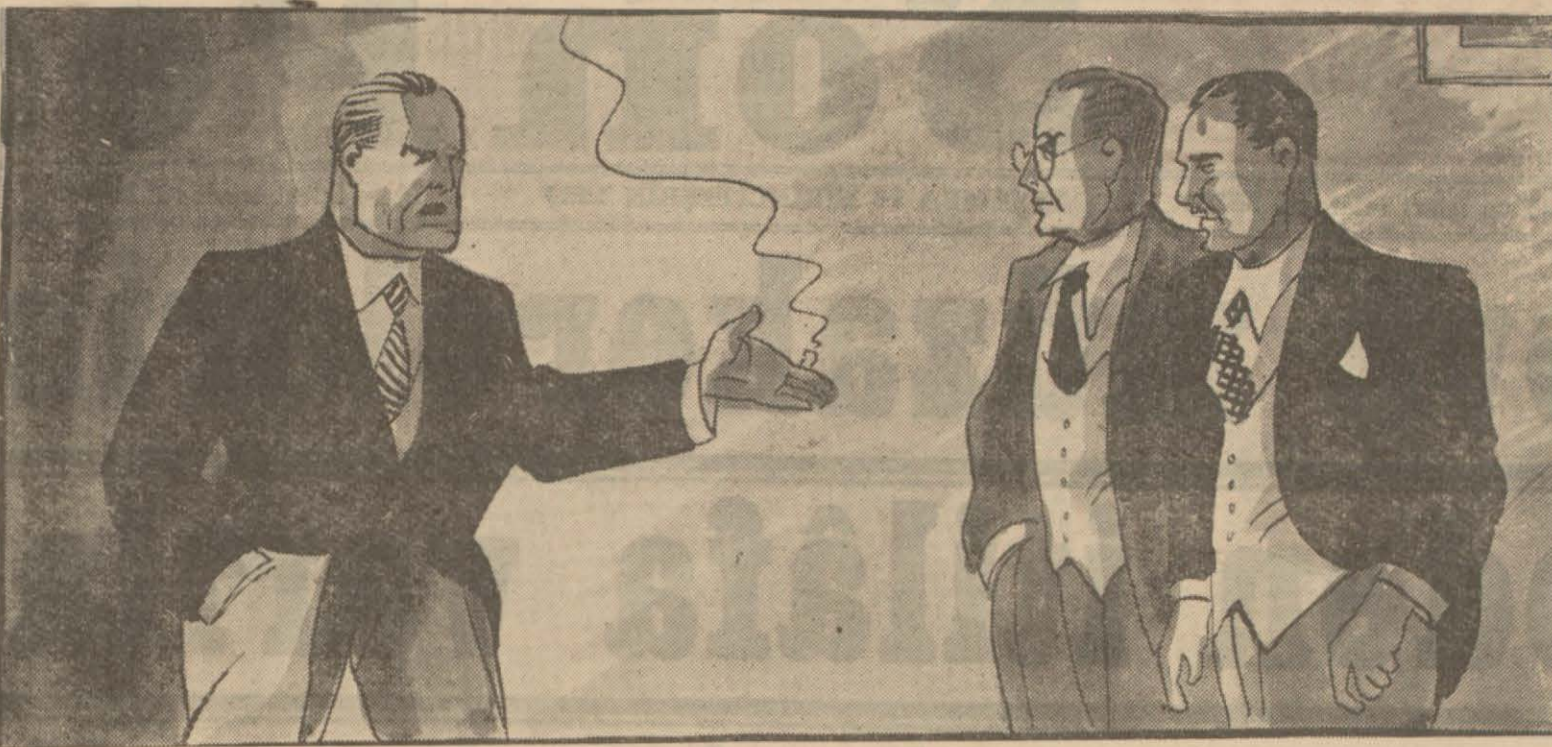
Bu sütunlardaki yazılarımı takip eden okuyucularım bilirler ki son birkaç sene içinde ben Türkiye'nin motörleşmesi lehinde pek çok propaganda yaptım. Bu propaganda tesirsiz kalmış değildir. Bununla beraber, gönül isterdi ki Türkiye'de, motör duygusu kâbil olduğu kadar fazla yapılsın. Motörü sevmiyen millet, yirminci asrda medeniyetli sevmiyor demektir. Motörsüz bir milletin azim ve iradesi ne kadar kuvvetli ve ilerleme gayretli ne kadar heyecanlı olursa olsun, medeniyet yolunda katedebileceği mesafe daima mahdud kalacaktır. Çünkü bugünkü medeniyet yürüyüş temposunu dakikada binlerce devir yapan motörlerin o canlı uçuşuna uydurmuştur.

Türkiye'ye çok motör, çok motörlü insan lazım. Türkiye'nin motörü sevmesi, onu çok iyi tanınması lazım. Motörü sevmiyen ne medeniyetli sevebilir, ne de onu bugünkü ruhla anlamaya kâbil olur. İcab ettiği zaman birkaç yıl ve hattâ birkaç bin insanın enerjisini küçük bir hacmin hareketi içinde toplayan bu motör, bugünkü medeniyetin sanki bir timsalidir!

Türkiye motör ister!

Muhittin Birgen

Resimli Makale: ≡ Korkulacak adam, korkulmayacak adam.. ≡



Kuvvetinden bahseder ekseriya zayıf, namusunu ileriye süren ekseriya şüpheli, servetile öğünen birçok ahvalde züğürd, muhakkak surette de görmemiştir.

Çok söyleyen adamdan korkma, plânını masa üzerine süren erkânıharb gibidir, karşısına korunma tedbiri alabilirsin, çekineceğin adam hiç söylemiyendir, kapalı kutuya benzer.

SÖZ ARASINDA

Benzinsizlik
Yüzünden
Bulunan çareler

1939 harbinin en hoş cilvelerinden birini de benzin sarfiyatının tahdid edilmesi dolayısıyla, nakli vasıtalarının geçirmekte olduğu inkılâblar da görüyoruz. Benzinsizlik yüzünden otomobillerden istifade edemiyen Londra sitesi mensubları, şoförlerinin kullandığı çifte pedallı bisikletlerle işlerine gidip gelmektedirler. Londralı tacirbaşının şemsiyesini ihmal etmeyeğine dikkat ediyor musunuz?

Yıkılmadan bir evin yeri
değiştirilebilir mi?...

Yıkılmadan bir evin yeri değiştirilebilir mi?... Bundan birkaç sene evvel Amerikalı ve Belçikalı mühendisler bu sualı müsbet bir şekilde neticelendirmişlerdir.

Amerikalı mühendisler Newyorkta bir tiyatrunun yerini değiştirmişlerdir. Belçikalı mühendisler de Anvers'te bir istasyonun yerinden kaldırmışlardır.

Bu ameliyelerin hiç de kolay olmadığı tabiatle takdir edersiniz.

Bu Amerikalı ve Belçikalı mühendislerin yaptıkları bir icad değildir.

Onlardan çok evvel de bu işi başarmış bulunanlar vardır. 1841 senesinde İngilterede Sunderland şehrinde denizde bir dalgakıran yapılmasını karar altına almışlar, fakat bir müşkülâtla başgöstermişlerdir.

Eski rıhtımın üzerinde olarak 1821 senesinde inşa edilmiş olan bir deniz fenerinin yeniden inşası lazım geliyordu. Yeni bir fenerin inşasının mucib olacağı masraf şehir belediyesini çok düşündürüyordu. İşte bu sırada John Murray adında bir İngiliz mühendisi Sunderland dalgakıranının üzerine eski feneri nakleylemeği teklif etmiştir.

Belediye bu teklifi derhal kabul etmiştir. Mühendis bu deniz fenerini ray

Hergün bir fıkrâ
Kalb sektesinden
ölmüştü

Oburun birini bir arkadaşı iftara davet etmiş, obur iftar sofrasında iftarlığı kıvrırmış, yemeklerden bol bol yemiş, nihayet sofraya bir tepsi baklava gelmiş; obur baklavayı kendi başına bitirmeyi aklına koymuş, ev sahibine:

— Sizin peder nasıl vefat etmişti? diye bir sual sormuş, ev sahibi anlatmaya başlamış:

— Bizim peder altmış yaşında idi, bir gün sokağa çıkmıştı. Akşama eve geldiği zaman nezle olmuştu. Geçer sanmıştı.

Ev sahibi anlatırdı; obur da bir yandan baklavaları yutuyormuş.. Ev sahibi babasının nasıl öldüğünü anlatıp bitirdiği zaman tepside ancak dört parça baklava kalmış olduğunu görmüş. Kalan dört parça baklavayı da kendi yiyebilmek için:

— Ben anlattım, siz de anlatın; sizin peder nasıl ölmüştü, demiş.

Obur baklava parçalarından bir tanesini ağzına attıktan sonra:

— Kalb sektesinden

Deyip elini ikinci parçaya uzatmış.

Benzinsiz kalan
Bir otobüscünün
Bulduğu çare

İşte size Kopenhag sokaklarının görmedikleri manzaralardan biri daha.. Kaptıkaçtıma benzin bulmakta güçlük çeken, açık göz Danimarklılardan biri hayvan pazarından aldığı bir atı, iki kol eklediği otomobile koşarak, işini tıkır tıkır görmekte devam etmiştir.

üzerine müteharrik bir plâtfome oturmuştur. 25 metre yüksekliğinde ve 5 metre kutrunda bulunan bu feneri bu platform'a oturtmak hiç de kolay olmamıştır.

Platformun altına 144 tekerlik vaze dilmıştır.

Fenerin nakli 13 saat sürmüştür. Mühendis bu ameliyesi için 27.000 frank gibi cüz'î bir ücret almıştır.

Fenerin kateyleği mesafe 1600 metredir.

Fenerin sikleti ise 140.000 kilo.

Londrada tayyare
Tehlikesi altında
Yapılan evlenme

Geçen hafta Londrada tayyare tehlikesi işareti verildiği sırada evlenme memuru huzurunda 24 yaşında Mis Kathrin Crisholm isminde bir genç kıza 25 yaşında John Fuller isminde bir delikanlı evlenme muamelelerini yapıyorlardı.

Tehlike işareti üzerine gerek yeni evliler gerek evlenme memuru maskelerini derhal takmışlar ve evlenme muamelesini maske ile ikmal ve ifa etmişlerdir. Akabinde da en yakın sığnağa iltica etmişlerdir. Sığınaktan sonra o rüta bulunanlara bir hatıra olmak üzere bir ziyafet vermişlerdir.

İngiliz gazeteleri ve
Fransızca

Fransada bulunan İngiliz zabitan ve askerlerine yardım olmak üzere İngiliz gazeteleri kısa Fransızca cümleler yazmaktadır. Bu cümlelerin telâffuz tarzları dahi gösterilmektedir.

Bundan küçük bir misal arz edelim:

Fransızcası:

1 — Nedir?

2 — Yumurtla, kızartma, sütlü kahve isterim. Ekmek ve yağ istemem.

3 — Çabuk getiriniz.

4 — Çok teşekkür.

İngiliz gazeteleri bu cümlelerin Fransızcasını şöylece yazmaktadır:

1 — Kay k sya?

2 — Ye demaud erfs ay freets ay Kaffay o lay. pas pan ay burr.

3 — Apportay veet!

4 — Mercy bokoo.

Sözün kısası

Müstahsil, müşteri
Ve mütevasıtlar

E. Ekrem Talu

Mübarek Boğaziçi! Kayırlarında oturan mes'ud insanlara, havasile, suyu ile dünyanın en lezzetli olan mahsullerle asırlarca yaranmış hâlâ da yaranmak ister. Kaynakları gürül gürül akar, tükenmek bilmez. Rüzgârları âbıhayat gibi püfür püfür eser. Ne mikrobu vardır, ne de miyazması. Balıkları dersensiz, elinde oltasıla yarım saat bir kıyıda oturanın çamçağını doldurur.

Gel gelelim o mes'ud dediğimiz insanın bu bedava Allah vergisinden en az istifade eden kimselerdir. Henüz madrabazların el tamadıkları havayı bir tarafa bırakacak olursak, su ile balığı herkesten daha pahalıya içip yiyen ve hattâ çok defa bulamayan kimdir dediniz mi, Boğaziçilidir cevabını alırsınız.

Taş, yerinde ağırdır demişler. Ne kadar doğru bir söz! Bir Boğaziçili, kendi evinin önünde tutulan balığı İstanbul'a kadar taşınan tepik balıktan almaya mecburdur. Karşı köyde akan suyu da gene İstanbuldaki umumi depo lütfeder gönderirse bulup içebilir. Bahçelerinin yemişleri, sebzeleri de - o de - recede değilse bile - gene öyledir.

Bir yaz sonu Bursaya giden bir arkadaşım orada, Bursanın meşhur seftallerinden aratıp ta bir türlü bulduramadığını rivayet etmiş te inanmamıştım. Uzun bir ayrılıktan sonra Boğaziçine avdet ettiğimde iyi balık ve taze mamba suyuna hasret kalınca o arkadaşına ziyaben tarzıye verdim. Hakikaten, mahsul çıktığı yerini yadırgıyor. Dünyanın her tarafında da bu böyle midir? Hiç sanıyormuyorum. Bizde işi bu hale koyan müstahsil ile müteahhik arasındaki mütevasıt - larıdır. Balıkçı, bahçıvan, sucu doğrudan doğruya müşterinin karşısına çıkmıyor. İle ara yerde bir tesrifatçı, bir delil, bir kabızmal lazım. Müstahsil de bundan varest e kalmak ister amma, ne yapar? Ölü mevsimde o mütevasıta bir alay borçlanmıştır. Malını ile ona satacağıdır. Yoksa, bir daha sefere ne türlü sıkışsa ondan on para dahi ödünç alamaz. Onun için ne yetiştirir, ne tutarsa götürüp ona teslim eder. Hem de gayet ucuzca. Bilâhare müşteri aynı malı ne kadar pahalıya alsın, fark, piyasa yerindeki mağaza veya yazıhanesinde bütün gün çay içip nargile tokurdatarak ense yapan mütevasıttır.

Cumhuriyet rejimi gedikleri kaldırdı, müteahhiller kanun dairesinde her türlü hürriyet temin etti. Yalnız su kabızmaları ortadan kaldırdı. Küçük müstahsil eğer az fazl ve onun vade ile bir onka kredisi bulabilse idi, o da işini inkişaf ettirecek, yıl on iki ay başkasının hesabına ve nef'ine diledimiyecek, Boğaziçili de halis suya ve ucuz ve nefis balığa kavuşacaktı.

Kabızmalar içerisinde hürmete lâyık temiz ve dürüst kimseler pek çoktur. Bunlar zarar görsünler, bunların ellerinden ekmekleri alınsın demiyoruz. Dilediğimiz şey, küçük müstahsillerin himaye görmeleri ve satılmaları mal bedelinden aslan payını başkalarına vermeye mecbur olmayacak bir vaziyete getirilmelidir. Varsın kabızmalar da başka iş tutsunlar, meselâ toptancılık etsinler, fakat malın değer pahasını müstahsille ödemek suretile. O zaman, müstahsil dilediğine satar, dilediğine satmaz, mutlakla masraf etmez, dip alacaklarının ayağına götürmeğe mecbur olmaz, alış verişle hile azalır, müşterisi de, satan da her suretle müstefid ve memnun olur.

Bunun için de, iktisadecilerimizin daima üzerinde ısrarla durdukları kooperatif usulünün tetkik ve tabiki lâzımdır.

E. Ekrem Talu

Eminönü Halkevinde konferans

Eminönü Halkeviden: 19/Eylül/1939 Perşembe akşamı saat (21) de Ar subemzliplerinden Kemal Emin Bara Evimizin Cabal-öğlundaki salonunda (Ziya Paşa ve Zafarname) mevzu bir konferans verecektir.

TAKVİM

BİRİNCİTEŞİRİN											
Kümüle sonu				18				Arabî sonu			
1155				Resmî sonu				1858			
Birinciteşir- in				1939				Hızır			
5								163			
ÇARŞAMBA											
GÜNEŞ			Ramazan						İMSAK		
S.	D.		S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	
6	12		4	36			4	36			
12	44		11	08			11	08			
			ÖĞLE			AKŞAM			YATSI		
S.	D.		S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	
V.	11	59	15	02	17	26	18	57			
E.	6	52	9	05	12	—	1	01			

Yarın aid evkat cetveli

ÇARŞAMBA											
GÜNEŞ			Ramazan						İMSAK		
S.	D.		S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	
6	18		4	07			4	07			
12	47		11	11			11	11			
			Öğle			Akşam			Yatsı		
S.	D.		S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	
V.	11	59	15	01	17	25	18	56			
E.	6	38	9	05	12	—	1	01			

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

Heyecan verici yalan haber neşretmeyi yasak eden ilk devlet Almanya'dır. Arkasından Fransa geldi, onu da İngiltere takip etti. Bugün gelen telgraf haberlerinden anlıyoruz ki komşularımızdan biri de bu yol üzerinde yer almıştır. — Nafile zahmet, diyeceğiz.

Bizim bildiğimiz, yalan ilk insanla beraber doğdu, onun-

la birlikte devam edip gitti. En sakin ve sessiz kaldığı devir sulh ve sükun devri, serpilip gürbüzleşmesine en fazla yaranan zaman da harb zamanıdır. Binaenaleyh biz harb devam ettikçe, hele propaganda daireleri çalışıp radyo söyledikçe yalanın önüne geçmenin mümkün olabileceğine inanmıyoruz, ey okuyucu sen:

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

TELGRAF HABERLERİ

Batırılan Alman tahtelbahirleri

Çörçil dün Avam Kamarasında 13 tahtelbahir batırıldığını, beşinin de tahrib edildiğini söyledi

İngiliz zirhlısını batıran Alman denizaltı gemisi mürettebatına nişanlar verildi

Londra 17 (A.A.) — Winston Churchill, Avam Kamarasındaki beyanatında, geçen Cuma günü dört Alman tahtelbahirinin muhakkak surette tahrib edildiğini bildirmiştir. Bu dört tahtelbahir meyanında, Almanların, harekât sahası geniş olan en büyük tahtelbahirlerinden ikisi de dahil bulunuyordu. Nazir, harbin başındanberi on üç Alman denizaltısının batırıldığını, beş tanesinin ciddi surette tahrib edildiğini söylemiştir. Churchill, Fransız donanmasının da çok faaliyet gösterdiğini, fakat bu hususta rakam zikretmenin kendisine düşmediğini ilâve etmiştir.

İngiliz zirhlısını batıran Alman tahtelbahiri

Berlin 17 (A.A.) — D. N. B. ajansı bildiriyor: Royal Oak zirhlısını ve zirhlı kruvazör Repulse'yi batıran denizaltının avdetinden sonra, bu hadiselerle dair olarak resmi bir rapor vermek imkân dahilindedir. Tahtelbahir süvarisi, Prien tahtelbahiri ile

Baltık memleketlerini terkeden Almanlar

Danzig 17 (A.A.) — Baltık memleketlerini terkeden Alman mütecelleri, muvakkaten Danzig'de ve Gottenhafen'de kalacaklardır. Takriben 40,000 Almanın gelmesi beklenilmektedir. Mütecelleri getirmekte olan ilk altı gemi, dün akşam Litvanyadan buraya gelmiştir. İlk olarak gelen 349 müteceller memurlarla liman çıkışları ve hükümet memurları tarafından karşılanmışlardır.

Alsas muhtariyetçileri hapse tıkdılar

Paris 17 (A.A.) — Excelsior gazetesi Nancy'den öğreniyor: Muhtariyetçi mebuslardan Sturmer ve Osse'nin faaliyeti Alsas'da «müstakil bir hükümet» teşkil kararla neticelenmişti. Bu hükümetin Gaulaiter'i ile muaveni Nancy de hapse tıkdılar.

Rumen Başvekilinin beyanati

Bükreş 17 (A.A.) — Rador ajansı bildiriyor: Dün bütün memleket Kral Karol'un 46 inci yıldönümünü tes'lid etmiştir. Bu münasebeti tümüyle şehir ve köylerde mühim tezahürler vukubulmuştur. Hükümet azası, kralvekl Krala memleketin ve hükümetin güzel temennilerini bildirmiştir. Kral müteakiben kordiplomatik azasını kabul etmiştir.

Öğleden sonra Milli Rönnesans Partisinde büyük bir toplantı yapılmış ve burada başvekil söz alarak, Kalnesko kabinesi zamanında bütün sahalarda ve bilhassa Milli Müdafaa sahasında elde edilen muvaffakiyetleri kaydedildikten sonra Romanyanın halen izni zunu olan bütün tehzilatla mücehhez bir orduya malik bulunduğunu ve milletnin rahat ve huzur içinde uyuyabileceğini bildirmiştir.

İzmirde çok çocuklu annelere otuzar lira mükâfat verilecek

İzmir 17 — Vilâyet halkından çok çocuklu 83 anneye otuzar lira mükâfat tevzi edilecektir.

Felemenk millî müdafaa tahsisatını bir misli arttırdı

Amsterdam 17 (A.A.) — Felemenk hükümeti, ilk 100 milyon florinlik millî müdafaa tahsisatı tükendiği için 100 milyonluk ikinci bir tahsisat istemiştir.

Belçika Kralının hududlarda teftiş'eri

Briksel 17 (A.A.) — Kral teftiş seyahatine devam etmektedir. Dün Anvres'le Holanda hududu arasında, Schilde civarında bulunan kıt'aları teftiş etmiş ve muvakkat siperlerle istihkakları gözlemiştir.

Scapa Flow körfezine girmişti. Orada demirli bulunan Royal Oak ve Repulse İngiliz harb gemilerini torpiledi. Mayınların ve ağların mevcudiyetine rağmen, denizaltı, İngilizlerin mukabli taarruzundan kurtulmuş muvaffak oldu.

Bu sabah saat dokuzda, denizaltı, bir Alman limanına girmiştir. Alman bahriyesi kumandanı amiral Raeder, denizaltı süvarisiyle mürettebatı selâmlamak üzere o limana harekât etmiştir.

Mürettebatına nişanlar verildi

Berlin 17 (A.A.) — D. N. B. ajansı bildiriyor: Alman bahriyesi başkumandanı amiral Raeder, Royal Oak zirhlısını batıran ve Repulse kruvazörünü torpilleren tahtelbahir feradını birinci ve ikinci sınıf salib madalyasıyla taltif etmiştir.

Berlin 17 (A.A.) — D. N. B. ajansı bildiriyor: Pührer, tahtelbahirler başkumandanı komodor Doenitz, hizmetlerine mükâfat olmak üzere amirallığe terfi ettirmiştir.

Polonyada çarpışma devam ediyor

Paris 17 (A.A.) — Polonya sefaretanesinin öğrendiğine göre, muntazam Polonya kıt'aları Litvanya hududları civarında kâin Suvaldki mntakasında ve Karpatlarda Almanlara ve Polesya eyaleti Bialowega'nın sık ağaçlı dağlarında Sovyetlere hâlâ mukavemet etmektedirler.

Çinlilerin bir Muvaffakiyeti

Çunking 17 (A.A.) — Çin kıtaati Şansinin cenubu sarkisinde ikinci bir zafer daha kazanarak Çangso mntakasındaki büyük Japon taarruzunu kanlı bir muharebeden sonra tam bir muvaffakiyetle taretmiştir. Çin ajansı Japonların 10 bin kadar zayıt verdiklerini ve muharebe sahasında 5000 ölü bıraktıklarını ilâve etmektedir.

Cumhuriyet bayramı hazırlıkları

Ankara 17 (A.A.) — Türk milletinin en büyük eseri olan Cumhuriyetin 16 ncı yıldönümü bayramının her yıl olduğu gibi bu sene de layık olduğu vüstat ve mükemmeliyette kutlanması için Cumhuriyet Halk Partisinin hazırladığı taltimat dairesinde her tarafa faaliyete geçilmiş bulunmaktadır.

Taltimattaki esas göre her şehir, kasaba ve köyde seçilmiş olan komiteler bayram hazırlıklarını yapmaktadır. Bütün matbuat bayram günleri 16 senelik bu büyük eserin feyizli neticeleri hakkında vatandaşları en iyi şekilde aydınlatıcı neşriyat yapmak için hazırlanmaktadır.

Vekâletler, Cumhuriyet Merkez Bankası ve millî cemiyetler 3 bayram günü zarfında radyoda mühim konferanslar vereceklerdir.

Hatayda belediye Seçimi bitti

Antakya 17 (A.A.) — Hatayda yapılmakta olan belediye seçimi, Antakya müstesna olmak üzere, diğer kaza ve nahiyelerde sona ermiş ve C. H. Partisi namzedleri ittifakla seçilmiştir.

Seçim Antakya'da birkaç gün daha devam edecektir. Belediye seçimi dolayısıyla Sökmen Suer şu beyanatta bulunmuştur:

«Çok muhterem Hatay halkının her Türk vatandaşının göğsünü iftiharla dolduracak kadar yüksek olan medenî olgunluğunu ötedenberi bilirim. Bu bilgim bu defa daha çok kuvvetlidir.

Burada Hatayın uyanık ve vatanperver kadimliğinin erkeklerle yarış edeceğine intihab sandıkları başına koşmuş olduklarını şükran duygularıyla işaret etmez isem vazifemi yapmamış olurum.»

Kastamonu ve Tosya hastaneleri

Kastamonu 17 (A.A.) — İki yıl önce inşasına başlanmış olan Kastamonu ve Tosya hastaneleri inşaatı bitmiştir. Bu hastaneler modern ve her türlü sıhhi konforu halzdir. 40 yataklı Kastamonu memleket hastanesinin kalorifer ve diğer tesisleri de yapılmıştır. Hastanenin yakını bir zamanda açılabilmesi için noksanları süratle tamamlanmasına çalışılmaktadır.

Kıymetli maddelerin ihracını meneden kararname

Vekâlet gümrüklere bir ta'im gönderdi

Ankara 17 (Hususi) — Sıkke ve külçe halinde olduğu gibi, kıymetli maddelerin hurda ve masnu halde de memleket dışına çıkarılmasını meneden kararname hakkında Gümrük Vekâleti gümrüklere, tabkikatı izah yoluyla bir ta'im göndermiştir.

Bu tamime göre harçten gelen bir yolcu beraberinde taşıdığı kıymetli madenlerden mahallî eşyası pek çok olup ta trenlerde veya salonlarda bunları etrafına kayıd ve tesbite vakit müsaide olmadığı ve yolcu bunları kapalı bir çanta içinde kurşun bir mühür altına alarak o suretle yedinde bırakılmasını istediği takdirde kabul edilecektir.

Şimal devletlerinin toplantısı

Devlet reislerinin toplantısı Perşembe günü sona erecek

Londra 17 (Hususi) — Yarın Stokholmda İsveç, Norveç ve Danimarka kralları ile Finlandiya cümhurreisinin iştirakle toplanacak olan konferans, Perşembe akşamı mesasını bitirmiş olacaktır.

Skandinav hükümdarlarının aynı günde memleketlerine dönmeleri muhtemeldir. Yarınki konferans muhasebetle bir beyanatta bulunan İsveç hariciye nazırı Sandler, ezcümle demiştir ki:

«Skandinav memleketleri, kendi istiklâl ve bitaraflıklarını tam manasile muhafaza etmek azmindedirler. Bu devletler, kendi mukadderatlarının harici tesirlerle tayinini asla kabul etmeyeceklerdir.»

Hzırıklar bitti

Stokholm 17 (A.A.) — Şimal devletleri reislerinin Stokholmda yapacakları toplantı hazırlıkları bitmiştir. İsveç hükümet merkezi baştan başa bayraklarla süsünecek, kral sarayı ve resmi binalar, gece donanacaktır.

Fransızlara göre Almanlar gayesi

Paris 17 (Havas) — Oeuvre gazetesinde Bayan Tabouis, Stokholm konferansına işaret ederek, Skandinav devletlerinin barış tasvassutu hakkındaki Alman oyununa âlet olacaklarını zannetmediğini bildiriyor, fakat Almanyanın Sovyetler Birliğini kendi yanında muharib olarak yer almağa mecbur etmek için Finlandiyayı itilâgiriz davranmağa sevketmesinden endişe ediyor.

Ordre gazetesinde Pertinax, bu endişeye yer olmadığı, zira Fransız - İngiliz anlaşmalarla bağlı bulunan ve bunlara sadık kalan Ankara hükümetinin Sovyetler Birliğinin bugünkü harbe bitaraf kalmasını temin eylediği kanaatindeydi.

Nazi liderleri'ne ordu erkânı arasında ihtilâf mı?

Kamas 17 (A.A.) — Röyter: Hitler nezdinde yapılan son içtima hakkında Berlin'den gelen bir haberde, Sovyetler Birliği ile tesriki mesal meselesinde Nazi liderlerle ordu şefleri arasında görüş itilâfları mevcut olduğu bildirilmektedir.

Berlin Mareşal Blomberg'in tevkif edildiğini tekbiz ediyor

Berlin 17 (A.A.) — D. N. B. ajansı, Londra'dan verildi bitaraf memleketler gazeteleri tarafından iltibas edilen ve Mareşal Lang ile birlikte dört generalin 31 Ağustos tarihinde, Pührerin emriyle tevkif edilerek Landsberg kaleesine sevkedildiklerine dair olan haberleri tekbiz etmektedir.

Londradan verilen malûmata göre, tevkif edilen Blombergden başka, General von Pogrell, Lang, von Meburg ve Viebandır. D. N. B. ajansı, Mareşal von Blombergin Bayyera'da, Viesse'deki evinde yaşadığını, General von Pogrell'in Krakovi'de bir süvari firkasına kumanda ettiğini, General Lang ile General Vieban'ın harbe bir firkaya kumanda etmekte olduklarını bildirmektedir.

D. N. B., bundan maada, Alman ordusunda General von Nieburg isminde bir kimse bulunmadığını, keza, bütün diğer bazı haberlerde zikredilen albay von Oszewski ve albay Tybon isimlerinin de Alman ordusunda mevcut olmadığını tasrih etmektedir.

İzmir telefon müdürlüğü

Ankara 17 (Hususi) — İzmir telefon müdürlüğü Sadı fen müfettişliğine, fen müfettişi Fuad İzmir telefon müdürlüğüne naklen tayin edilmişlerdir.

Ziraat Vekilinin Moskova seyahati

Vekil Odesada Tas ajansına beyanatta bulundu

Moskova 17 (A.A.) — Tas ajansı bildiriyor:

Ziraat sergisini ziyaret etmek üzere Moskova'ya gelmekte olan Türkiye Ziraat Vekili Muhlis Erkmen ziyasetinde mebus Şükür Esmer ve Sadri Ertem, Hariciye Vekâleti mümessili Cevad Ülken ve muharrir Suad Dervişten mürekkep Türk heyeti, dün Svannetia vapuru ile Odesaya gelmiştir. Ziraat Vekili ve refakatindeki zevat, rıhtımda, Odesa şehri Sovyeti reisi Sovçenko, mahallî ziraat dairesi şefi Nagorni, mahallî teşekküller mümessilleri ve gazeteciler tarafından karşılanmıştır.

Ziraat Vekili Muhlis Erkmen, Tas muhabirine verdiği beyanatta demiştir ki:

Şehrinizde ikametimin ilk dakikalarında, Sovyetler Birliği milletlerine Türk milletinin selâmlarını ve samimî dostluk hissiyatını bildirmekle müfettihim. Sovyetler Birliğine gelişimin hedefi Sovyet Birliği ziraat sergisini ziyaret etmek ve Sovyetler Birliğinin ziraat başarılarını tetkik etmektir. Sovyetler Birliğine ilk defa olarak geliyorum. Fakat memleketimizin muvaffakiyetlerini daima büyük bir alâka ile takip ettim.

Rusya - Finlândiya müzakereleri

Kalinin Ruzveltin mesajına cevap verdi

Londra 17 (Hususi) — Vaşingtondan bildiriliyor:

Sovyetler Birliği devlet reisi Kalinin, Ruzvelt'in mesajına cevaben, Sovyet - Finlândiya müzakereleri esasında Finlândiya istiklâline riayet edileceğini ve yapılan müzakerelerin iki devlet arasındaki dostluğu takviyeye matuf bulunduğunu bildirmiştir.

Kopenhag 17 (A.A.) — Moskova müzakerelerinde Finlândiya delegesi Paasiviki, Social Demokratın gazetesine yaptığı beyanatta, Stalin'in Rus - Finlândiya müzakerelerine hazır bulunduğunu ve müzakerelerin tamamen dostane bir hava içinde cereyan ettiğini bildirmiştir.

Tazyik yok

Amsterdam 17 (A.A.) — Telegraph gazetesinin Helsinki'deki muhabirine göre, Finlândiya hariciye nezareti namına söz söylemeğe salâhiyettar olan bir zat, gazetecilere aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«Ruslar, bize yapmış oldukları tekliflere vereceğimiz cevap için bir müddet tesbit etmemiş oldukları gibi bizim üzerimize bir gûna tazyik de icra etmemektedirler.

Bize gelince, pek yakında Moskova tarafından kabul edilebilecek tekliflerde bulunabileceğimizi ümid ediyoruz. Hükümet, Finlândiyanın bitaraflığını temin için icab eden bütün tedbirleri alacaktır.»

Şimal memleketleri nüfuz mntakalarına mı ayrılıyor?

(Baştarafı 1 inci sayfa)

rilmesi bekleniyor. Hitler'in batı cephesine gitmek tasavvurunu son dakikada bu yüzden talik ettiği bildirilmektedir.

Berlinde mevcut itibaa göre, Sovyetler Birliği yardımına mukabil Almanyadan Finlândiya İsveç ve Norveç hakkındaki serbet bırakılmasını isteyecektir. Bu mukabil, Danimarka Alman nüfuz mntakası dahilinde kalabilecektir.

Amsterdam 17 (A.A.) — Röyter ajansı bildiriyor:

Berlinden buraya gelen haberlere göre, Hitler, Staline gönderdiği şahsî mektubun cevabını sabırsızlıkla beklemektedir. Telegraph gazetesinin Berlin muhabiri, bu hususta diyor ki:

Pührerin mektubla birlikte, Berlin'den Moskova'ya hususî bir kurye gönderilmiştir. Berlinde tahmin edildiğine göre, bu mektubun cevabı, müstakbel hâdiselerde büyük bir rol oynamak bakımından son derece mühim olacaktır.

Aynı muhabir şunu ilâve ediyor: Hitler, garb cephesine yapacağı seyahati bu cevabın gelmesine bırakmıştır. Diğer taraftan, Berlinle Roma arasında, telefonla ve mektubla istişareler devam etmektedir.

Bir Alman heyeti Moskovada

Moskova 17 (A.A.) — Alman hükümetinin, murahhas heyeti, Alman irk gruplarının muhacereti meselelerini tanzim etmek üzere Moskova'ya gelmiştir.

Siyaset ALEMİNDE

● Muhtemel taarruzu beklerken

Yazan: Selim Raşin Emec

Son günlerde garb cephesinin bazı mntakalarında artan faaliyet Almanların yakın bir taarruz hazırladıkları hababını uyandırdı. Londra ve Parisin, bazı ahvalde hâdiselere dahi tekadüm eden istihbaratına bakılacak olursa, faaliyet, cephenin daha ziyade Sar ve Lavter mntakalarında göze çarpmaktadır. Buralarda keşif kollarının faaliyeti artmış, baskınlar fazlalaşmış, mevzii harekâta iştirak eden kuvvetlerin sayısı mütemadiyen arttığı gibi tayyarelerin keşif uçurları da pek ziyade sıklaşmıştır.

Gerek Umumî Harbde, gerek bu harbin başlangıcındanberi yapılan tecrübelere göre taarruzla kalkmak niyetinde olan taraf, umumiyyetle, taarruz mntakasında fazla gürültü olmasını istemez. Bilhassa topçu faaliyetinin artmamasına da dikkat eder. Çünkü bu nevi harekâtin fazlalaşması tasavvurları hakkında karşı tarafı şüpheye düşürür. Bundan dolayıdır ki topçu kuvvetlerinin de hengâmeye karıştığı bu hay ve huynun yakın bir taarruzdan ziyade Fransızların aldikları tedbirlerle dair malûmat edinecek esir yakalamaya matuf bir nevi avcı faaliyetinden ibaret olduğu sanılabilir.

Çünkü geçen harbde, bilhassa 1918 de Sanpanyada yaptıkları büyük taarruzda Almanlar, bir takdir hatası yüzünden, beklediklerini elde edememişlerdir.

Zira Fransızlar son dakikada birinci müdafaa hatlarını terketmiş ve hücumla kalkan Alman kıt'aları bu hattı tamamen boş bulmuşlardı. Asıl müdafaa ikinci hatta yapılmıştı. Halbuki Alman topçusu birinci hattı dövmüş, ikinci Fransız hattını ihmal etmişti. Bundan dolayı Fransızlar, çekildikleri mevzilerinde Alman hücumunu beklemiş, böylece müesir bir mukavemet ibraz etmişlerdi. Bugün Almanların hücumu kalkacaklarını tahmin ettiren, geçmişteki buna benzer hâdisatın bugünkülerle mukayesesinden istihraç edilen neticelerdir. Fakat her hesap daima doğru çıkmıyacağı gibi yirmi beş sene evvelki vaziyetle bugünün olup biteninden, hile yolu ile dahi mana çıkarılmak, hakikatin yanında tef'üllü tercih etmek kadar itidaidir.

Vaziyet şudur ki Almanlar, taarruz etmekten ziyade taarruz edilmeyi tercih eder görünüyorlar. Maamafih bunun aksi de doğru olabilir. Bir şartla: Sovyet Rusyanın fiilî müzaheretinin temini şartıyla.

Garb cephesinin bugünkü vaziyeti, tıpkı 1918 senesi gibi bir intizar devresine girmiştir. Nasıl ki uzunca ve sinir yıpratıcı beklemelerden sonra Almanlar o senenin Martında Senkten'den ve Mayısında da Şömedendam'da malûm kanlı taarruzları yaptılar ve ondan evvel etrafa birşey hissettirmedilerse, bu defa da aynı suretle hareket edebilirler. Fakat yukarıda kaydettiğimiz gibi muvaffakiyet şartlarını azamî surette topladıktan sonra.

Selim Raşin Emec

İngilterenin sabık Berlin sefirinin raporu

Londra 17 — İngilterenin eski Berlin büyükelçisi Neville Hendersonun Berlindeki vazifesinin nihayet bulmasına müncer olan hâdiseler hakkındaki nihai raporu bu akşam Londrada bir beyaz kitab halinde negredilmiştir.

Sefir bu raporunda, nasıyalın - sosyalizmin içtimal islahatını tebarüz ettirdikten sonra, Hitlerin büyük Almanyayı vücutte getirmek hususundaki muvaffakiyetini anlatmakta, fakat neticede Hitlerin de hataya düşmüş olduğunu kaydetmektedir.

Raporunda ayrıca, Hitlerin müfrit Nazi unsurunun tesiri altında kaldığı ve bazan anlaşma temayülü gösterdiği halde, biraz sonra itilâgiriz tavır takındığı tasrih edilmektedir.

Hitler, İngiltere ile dostluk tesisini samimiyyetle arzu etmiş olmakla beraber, kendisini Polonya seferinde alıkoymamıştır. Çünkü Almanyanın iktisadî vaziyeti, ya dahilî veya harici bir hareketi icab ettiriyordu.

Şehir Haberleri

Kâğıd ihtikârile mücadele

Men'î ihtikâr komisyonu dün de muntaka ticaret müdürlüğünde toplanmış, çini ve kâğıd flatlarındaki yükselişi tetkik etmiştir.

Bu arada çini ve kâğıd toptancıları da dinlenmiştir. Kâğıdıcılar, kâğıd flatlarının yükselmesinin izmit kâğıd fabrikası mamulünün pahalı olmasından ileri geldiğini söylemişler ise de bunun evvelce ithal edilen kâğıd flatlarının yükseltilmesine bir sebep teşkil edemeyeceği neticesine varılmıştır.

Komisyon kâğıdların 31 Ağustoski flatlar üzerinden satılmasına karar vermiş ve bu kararı alâkadarlara bildirmiştir. Yarından itibaren muntaka, ticaret, ikisad müdürlükleri teşkilâtli Ticaret odası teşkilâtli piyasada teftişlere başlayacaklar ve yüksek fiatla satış yapanlar hakkında kanuni takibat geçeceklerdir.

Komisyon kâğıd ihtikârile şiddetli bir mücadeleye geçmiş bulunmaktadır.

Kültür işleri:

Müşabaka ile mektep kitapları yazdırılacak

Maarif Vekâleti, san'at okullarında okutulacak ders kitaplarını bundan sonra müşabaka ile yazdırmağa karar vermiştir. Yeni hazırlanacak kitaplar talebe seviyesine uygun bir şekilde olacak ve san'at bilgisi hususiyetlerini ihtiva edecektir. San'at okullarında okutulan riyaziye, meslekî teknoloji, umumî mekanik, tatbiki mekanik, motörler, resim, genel teknoloji, fizik, kimya, elektrik, meslekî okuma, meslekî cemiyet kitapları bu ders yılından itibaren sırasıyla yeniden hazırlanacaktır.

Mahkemelerde:

Bir ihtilâs suçlusu muhakeme e-ti

Defterlere fazla miktar yazmak suretile 98 lirayı zimmet ve ihtilâstan suçlu sabık Bekir övkal tahsilâtı İbrahim Hakkının mevkufen yapılan duruşmasına 2 nci Ağırceza dün başlamıştır.

Maznun, mahkemedeki sorgusu sırasında hakkındaki iddiayı reddederken, demiştir ki: — Ben, defterlerde tahrifat yapmış değilim. Para yatırma günü hastalanmışım. Tahsil ettiğim parayı o gün evime gelen daire kâatbi Saim'e teslim etmişim. Bu sırada, amcazadem Sahr'e de yanımda bulunuyordu, gördü. Bu suçla bir alâkam yoktur.

Mahkeme, sorguyu müteakib bazı şahidler de dinlemiştir. Fakat, bu şahidlerden hiç biri suçunun sözlerini teyid etmemişlerdir. Muhakeme, diğer şahidler için, talik edilmiştir.

Müddeiumumiliğe davet

İstanbul Cümhuriyet Müddeiumumiliğinden: İstanbulda geldiği anlaşılın Edirne sorğu hâkimi Murtaza Apalının hemen memuriyetimize müracaatı.

Dün bir otomobil kazası oldu

Dün Mecidiyeköyünde bir kişinin ağır yaralanması neticesinen bir otomobil kazası vukua gelmiş, hâdis'e adliyye intikal ederek, tahkikata başlanmıştır.

Mahallinde yapılan tahkikat ve keşfe nazaran, vak'a şöyle cereyan etmiştir:

Şoför Bühranın idaresindeki taksi otomobili sür'atle Zincirlikuyu - Şişli istikametinde Mecidiyeköyünden geçerken, önden giden Tahir isminde bir yolcuya çarpmıştır. Şoför sür'at dolayısıyla otomobili birdenbire durduramamış ve Tahir'i 10 metre kadar yerde sürüklemiştir. Vücudünün muhteelif yerlerinden çok ağır surette yaralanan yolcu, hastaney'e nakledilerek, kazanın müsebbibi şoför Bühran adliyye teslim edilmiştir.

Suçlu, dün müddeiumumilikte alınan ifadesinde, keşif raporunu reddetmiş ve:

— Ben fazla sür'atle gitmiyordum. Yaralanan Tahir ile üç arkadaşı yolda şakalaşarak yürüyorlardı. Ben yanlarından geçerken, arkadaşları şaka olsun diye, Tahir'i otomobilin çamurluğu üzerine ittiler. Böylece yaralandı. Yaralıyı, çarptıktan sonra 10 metre yerde sürüklemiş de değilim, demiştir. Suçlu, 4 üncü sorğu hâkimliğine veriler, orada da isticab edildikten sonra, tevkif edilmiştir.

Galib Efgani hakkında tahkikat devam ediyor

Kendisine Hind mihrecesi süsü vererek Perapalâs otelini dolandırdığı iddiasıyla tahta muhakemeye alınan Galib Efgani hakkında emniyet müdürlüğüne, son yapılan dolandırıcılık ihbar ve şikâyetlerinden bahsetmiş. Emniyet müdürlüğü, dün de bu iddiaların tahkikatı meşgul olarak bu adamın beraberinde gelen üç kadından bazı izahat almıştır.

Fransko, Anna ve Angelo adlarını taşıyan bu kadınlar pasaportlarındaki hüviyetleri hâlâ İslâm olduklarını iddia etmişlerdir. Bunlardan Anna, yapılan dini merasimle Galib Efganinin karısı olduğunda ısrar etmektedir. Zabita tahkikatını bu noktalar üzerinde de derinleştirmektedir.

Deniz iş'eri:

Boğaz methalinde bir mavn görüldü

Son zamanlarda Karadenizde ve Boğaz methalinde görülen mayınlerin adedi fazlalaşmıştır.

Dün de bu cümleden olarak Karadenizde Podunan mevkiinde sahilten 12 mil açıkta yeniden bir mayın daha görülmüş ve derhal keyfiyetten bütün deniz vasıtaları haberdar edilmiş, müteyakkız olmaları bildirilmiştir.

Beyoğlu Halkevinde şan dersleri

Beyoğlu Halkeviden: Geç vakte kadar çalışmak mecburiyetinde bulunan vatandaşlara bir kolaylık olmak üzere Pazartesi ve Cumartesi günleri saat 19-20 arasında solfej ve şan dersleri verilecektir.

Arzu edenlerin evimizde müracaatlarını rica ederiz.

Cümhuriyet bayramı programı

Cümhuriyetin 16 nci yıldönümüne aid kutulama programı Cümhuriyet Halk Partisi umumî merkezinden şehrimizdeki alâkadarlara gönderilmiştir.

Bayram münasebetile yurdun her tarafında 16 yıl içinde memleketin istiklâl ve istikbalini kurmak ve korumak maksadile her sabada sarfedilen gayret, emek ve elde edilen büyük muvaffakiyetlerin bütün Türk milletince ve cihan efkârınca duyulmasını, bilinmesini, görülmesini ve anlaşılmasını temin edecek faaliyet sarfolunacaktır. 16 nci yıldönümü yurd içinde bütün şehir, kasaba ve köylerde, kara, deniz ve havada, gece ve gündüz bütün halkı alâkalandıracak bir coşkunluk kutlanacaktır. Memleket dışında Türk elçi ve konsolosluklarında bayram törenleri ve Türk vatandaşlarının iştirakile kutlanacaktır.

Devletin, hususî idarelerin, belediyelerin, bütün ulusal kurumların köprü, fabrika vesaire gibi yapılarındaki eserlerin temel atma merasimi ile bitmiş işlerin açılma törenleri bayram günlerinde yapılacaktır.

Bayramda cümhuriyetin feyizlerini anlatacak, yayacak bir programla radyoda da istifade edilecektir.

Cümhuriyet bayramında İstanbulda yapılacak şenlikleri tesbit edecek komisyon bir iki güne kadar faaliyetini bitirecektir.

Askerlik iş'eri:

Askerlik yapmayan bazı san'atlar çağrılıyor

Beşiktaş askerlik subesinden: Evvelce ilân edildiği gibi henüz askere sevk edilmemiş ve her hangi bir sebeble askere çağrıldığı halde kanuni bir mazeret dolayısıyla sevk edilmemiş ve yahud bakaya kalmış topçu, istihkâm, muhabere, hava, mızık, tank, simflardan 316 ilâ 334 dahil doğumlu saâlam İslâm erat ile 316 ilâ 331 dahil doğumlardan yalnız duvarcı, düğser, sıvacı, boyacı, demirci, marangoz san'atlarına aşına 332, 333 ve 334 doğumlu gavri İslâm eratın 25/I. Teşrin/939 günü sevklerine başlanacaktır. Tavın edilen bugünde behemehal şube merkezinde bulunmaları ve bunlardan bedel verecek olanların bedellerini 24/I. Teşrin/939 günü aksamına kadar bedellerini vermiş olmaları ve bugünden sonra bedel kabul edilmeyeceği ilân olunur.

Beyoğlu yabancı askerlik subesinden:

Askerlik yapmamış yoklama kaçağı olarak şubemizde muamele görmüş topça, süvari, mızık, istihkâm, muhabere, nakliye simflarına mensub 316 ilâ 334 doğumlularla mezkûr doğumlu gayri İslâmlar askere sevk edileceklerindin 18/I. Teşrin/939 Çarşamba günü saat 9 da şubede bulunmaları ilân olunur.

Beyoğlu yerli askerlik subesinden:

1 — 316-334 (dahil) doğumlu İslâm eratin muvazaflık hizmetini henüz yapmamış gümrük, tank, hava, muhabere ve istihkâm eratin askere sevk edileceği evvelce ilân edilmiştir.

Beyoğlu yerli askerlik subesinden:

1 — 316-334 (dahil) doğumlu İslâm eratin muvazaflık hizmetini henüz yapmamış gümrük, tank, hava, muhabere ve istihkâm eratin askere sevk edileceği evvelce ilân edilmiştir.

2 — Bunlardan başka, 316-333 (dahil) doğumlular, keza, muvazaflık hizmetini henüz yapmamış olan nakliye ve süvari erat ile gayri İslâm erat bu celpte askere sevk edilecektir.

3 — Yukarıda yazılı doğum ve simflardan olup havatebdilli almak suretile şube emrine girenlerden altı ay ve daha fazla hizmeti kalamaları da sevk edilecektir.

4 — Çağırılardan askerlik kanununun 86 ve 89 uncu maddelerine tâbi olmyanların nakdi bedelleri 24/I. Teşrin/939 aksamına kadar kabul edilecektir.

5 — Şubede toplanma günü 25/I. Teşrin/939 sabahıdır.

6 — Nakdi bedel vermek isteyenlerin ve ziyetleri incelemek üzere şimdiden şubeye müracaatları ilân olunur.

ŞEHZADEBAŞI

FERAH Sinemada Tel: 21359

Bugün Matinelerden itibaren

1 - DENİZ ALTI D-1
(Türkçe)

Aşk Kahramanlık vazife filmi

2 - KARA ALAY

Korku, dehşet, Heyecan filmi

Belediyenin tasdik ettiği yeni fiatlar - 12 - 20 - 28 Kuruş. Bayanlara mutat ve tenzilât devam ediyor.

Hâdiseler Karşısında

Bilmiyorlar ki!

— Bilmiyorlar efendim, beceremiyorlar vesselâm.

Vapur, Kadıköyden henüz hareket etmişti. Sıranın başına oturan orta yaşlı adam çok yüksek perdeden söze başlamıştı. Mecburen dinleyecektim. Bilmedikleri de acaba neydi? Bilmiyen kimdi? Devam etti:

— Reklamcılık başbaşa bir san'attır. Düşünülmeden yapılmış reklamlar parayı sokağa atmamak müsavidir. Reklam yapacak müessesere reklam yapacağı emtiyan reklâmını ne suretle yapacağını, nerelere astıracağını, nerelere bastıracağını hesaplasa reklam ancak o zaman faydalı olur.

Siyaset bahisierile şişen kafam, şimdi de reklâm bahisierile bir kat daha şişecektir. Fakat kafamın şişmesini, başka bir tarafta durup, dizlerine kara su inmesinden ehven bulmuşum ki yerimden kıpırdamadım ve dinledim.

— Meselâ, dedi, sinir ilâçları için reklamlar yapıyorlar. Duvarlara öteye beriye asıyorlar. Niçince ne oluyor? Sıfır. Halbuki bunlar için öyle mükemmel yerler var ki!

Merak etmeğe başlamışım. Sinir ilâçları reklamları acaba nerelere asılmalydı? O sushmamıştı. Mütemediyen anlatıyodu:

— Bir kere İstanbulda işleyen otobüslerin göze görünür yerlerine bu reklamlardan assalar ne kadar istifade ederler. Otobüse binen her yolcu, şoföre şinirenecek, kondüktöre sinirlenecek, otobüsün kırık camına sinirlenecek velhasıl adedi miad hanelerine şimşiyacak bin bir seye sinirlenecektir. Bu sinirini insan sinir ilâci reklâmını okursa; ondantederik etmek arzusuna kapılmaz mı? Sinir ilâci reklamları daha birçok yerlere

de asılabilir. Şimdilik aklıma gelenleri söyleyeyim: Mağaza tabelâlarından bir kısmının altına bu reklamlardan asmak çok faydalı olur. Fakat tabelâları tekkik etmek altına reklâm asılacakları tavın etmek elzemdir. İmlâsi doğru bir mütehassıs bu işi becerebilir.

Tabelâlardan bazılarında okuyantları sinirlendiren imlâ yanlışlıkları mevcuttur. Altlarına sinir ilâci reklâmı asılacak tabelâlar, işte bu nevi tabelâlardır.

Sinir ilâci için daha başka türlü reklamlar da yapılabilir. Meselâ gazetelerin sıvası haberler sütunlarının altlarına; «filân sinir ilâcını kullanın» tarzında yazılmış bir satır, sinir ilâcının satışında yüzde vüz arttıracaktır.

Reklam mütehassısı susmuştu. Pence redde dışarı baktı:

— Vapur Köprüye gelmiş! Avağa kalktı. Kadıköyden Köprüye gelinceye kadar kendisini dinleyenlere:

— Bugünlük bu kadar, dedi, bilmiyoruz. beceremiyoruz vesselâm. nasıl sinir ilâci reklamlarını asacağız. bastracığımız yerleri bilmiyorsak, diğer emtia için de öyle, bir daha vapurda tesadüf ederssek gene bu bahse avdet ederim.

Yanımdan geçenler yüzüme baktı. sanki bana da gözlerile:

— Uzun etme, sen de dersinden istifade ettin!

Demek istiyordum.

Vapurda, tramvayda yüksek sesle konuşulan ferasat verenlerden pek hoşlanmadığım için:

— Yakasına bir sinir ilâcının reklâmını yazılısı fena mı olur?

Diye düşünerek ben de dikkatli dikkatli ona baktım.

ismet Hulisi

Bunları biliyor mu idiniz?

10.000 insan zehirliyen kadın

Hakusta ismindeki kadın Nero nun zehirli başıydı. Zehirliyerek öldürdüğü insanların sayısı 10.000 i mütecevazdir. Ha kusta yanında kullandığı diğer zehirliere, kullanılan zehirler ve zehirlemek usulleri hakkında mütemadiyen ders verirdi.

100.001 tuğlayla yapılan otel

Tekras'daki, Otel Temrisan'ın inşasını üzerine alan mimar M. Woodruff otelin yüzü için 100.001 tuğla kullanılacağına bir arkadaşile beş dolara bahse girişmiş 100.001 tane tuğla ismarlamış, ne bir tane artmış, ne de bir tane fazla gelmiştir. Fakat arkadaşile bahisde kaybettiği beş doları vermektin imtina etmiştir.

Leylek boyunlu güzeller

Bazı Zenci kabileleri arasında genç kadınların boyunlarına halka takmaları bir süs addedilir. Bu kadınlar arasında halka tesirile boyunlarının uzunluğu 30 santimetreyi geçmiş olanlara rastlamak mümkündür. Resme dikkat edin! bir genç zenci kadının alın tarafındaki saç kabarıklığı bugün en son moda saç tuvaletinin ayıdır.

Gayritabii yaradılışlar

Kalbi boynunda olan bu genç dananın, annesi olan inek de doğduğu zaman kuş gibi sırtının ortasında doğmuştu. Ve ölüncüye kadar sırtındaki kuş ruyla yaşadı.

Güzel ve sevimli **JEAN - PIERRE AUMONT** Jön Prömiyer

Mnha'ebye girmeden evvel

ANNABELLA ve LOUIS JOUVET

ile beraber henüz çevirdikleri zengin ve emsalsiz

Şimal Oteli

Şaheserini yarın akşamdan itibaren

SARAY SINEMASINDA

Göreceksiniz. Mevzuu: Parisin Gece hayatını ... Sefahet mahallerini ... Gece otelleri ve otellerde gizlenen esrarını ... Satın alınan kadınlar ... Seven kadınlar ... Öldüren Aşklar ...

LÂLE 'nin zaferi devam ediyor.

EMİL ZOLA 'nin büyük eseri

JEAN GABIN'le SIMONE SIMON'un eşsiz filmi

HAYVANLAŞAN İNSAN

On binlerce kişi tarafından alkışlanıyor.

SEKENİN İLK BÜYÜK TÜRK FİLMİ

ALLAHIN CENNETİ

Türk artistlerinin şaheseridir.



HARB ŞAKALARI

İhtikâra, Muhtekire Dair

İhtikâr Fıkraları

KISMET

Anneler konuşuyorlardı:
— Kızınıza iyi bir kısmet çıktığını söylediler.
— Evet hemşire, bekle dik bekle dik nihayet turnayı gözünden vurduk.
— Mühendis mi, doktor mu, apartman sahibi mi?
— Yok yok, onların hiç biri değil, muhtekir!

GÖZÜMÜZÜ AÇMALIYIZ!

Muhtekirler arasında:
— İhtikârla mücadelede başlamışlar.
— Başlamışlar ha?
— Gözümüzü dört açmalıyız!
— Evet, doğru dürüst alış veriş eden halkla, ihtikâr yapıp yapmadığımızı anlamak için mağazamıza gelenleri birbirinden teftih etmeliyiz.

KAÇAMAK YOLU

Bakkal, çırağına bağırdı:
— Dikkat et, müşteri ile, ihtikâr yapıp yapmadığımızı anlamaya gelenleri ayırd etmek güçtür. Biri bir şeyin fiyatını sordu mu, evvelâ eski fiatı söylesin. Alacak oldu mu, istediği kadari tartar, tam parasını vereceği sırada, son günlerde bu malın pahaya çıktığını, kilo başında yirmi kuruş arttığını anlatır, ve parasını ona göre alırsın!

KABAHAH KİMDE?

Yaşlı bir kadın bir mağazaya girmişti. Alacağı eşyayı pahalı görmüş görünce şaşırdı:
— Bu niye böyle pahalı?
— Kabahaht bizde değil!
— Ah biliyorum evladım. Kabahaht sizde değil. Geçen akşam damadım ceride de okurken duydum: İhtiyar kâr diye biri varmış, her şeyi pahalıdır anımsun. Hükûmat peşine düşmüş ama henüz yakalayamamış.

BU KADARI KÂFİ

Kızını evlendirecek erkek, müstakbel damadında birçok meziyetler arıyordu:
— Kızımı alacak erkek zeki olmalı, tahsili iyi olmalı, mükemmel bir iş sahibi olmalı.
Dinleyenlerden biri sözünü kesti:
— Bu kadari kâfi, daha fazla sayma, ihtikâr yapmış olursun!

TARİFİ

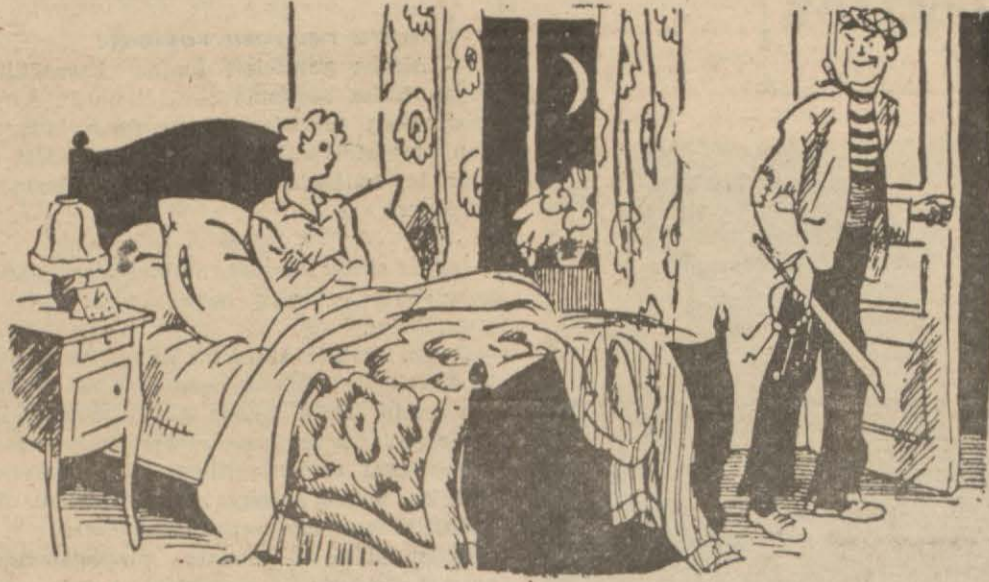
Kayınvalide damadına sordu:
— Damadım, ihtikâr nedir; ben bunu pek iyi anlayamadım, bana anlatsana!
Damadı anlattı:
— Bak kayınvalideciğim; sen meselâ çok konuşuyorsun değil mi, lâflarının fazla bir kıymeti yok. Fakat günün birinde dünyada lâf eden azalıyor. Biz senin konuşmanı bir şeyler söylemeni bekliyoruz. Sen de lâfın kıymetlendiğini öğrendin ya! Eski kâdar konuşmuyorsun, tek ağzından bir iki lâf alabilmek için bizi uzun uzun yalvartıyorsun. Bu olacak şey değil ama misal olarak söylüyorum. İşte senin bu hareketine ihtikâr denilebilir.

ONDAN DA KÂR

Mahalle kahvesinde konuşuluyordu:
— Muhtekirleri asmalı!
Konuşulanları dinleyenler arasında bir de ip tüccarı vardı:
— Bize de gün doğacak; diye düşünüyü. İp fiyatını bir iki misli arttırabiliriz.



— Şimdi iki şapka ile ma dilenmeye başladım?
— Ne yapayım bayan; muhtekirler her şeyin fiyatını bir misli arttırdılar. Ben de bir misli fazla kazanmak mecburiyetinde kaldım.



Hırsız — (Karısına) Hiç merak etme karıcığım.. bu akşam eve yüklü döneceğim... Teşhir edilen muhtekirlerin isimlerini, adreslerini bugünkü gazetelerden ezberledim!



Sülük — Muhtekirleri bize benzer ten insanlara öyle kızıyorum ki!

Bunlarda mı ihtikâr?

Sabah evimden çıkaktım. Para çantama baktım. Beş kuruş vardı. Bu para işime gitmek için bindiğim ikinci mevki tramvay parasıydı. Kapıdan çıkacağım zaman karım yolunu kesti:

— Paran var mı?
Dedi. Var desem olanı alacaktı:
— Yok!
Dedim. Zorla elini cebime soktu. Para çantamı çıkardı; içindeki beş buçuk kuruşu görmüştü:
— Seni muhtekir seni, bunu sakladın ha!

Diyerek, beş buçuk kuruşu müsadere etti.
Param olmadığı için tramvaya bine memiştim. Yaya yürüyordum, önüm sıra yürüyen bir kadın gördüm. Çok kapalı bir manto giymişti. Şapkası ensesine kadar eğik olduğu için saçları bile görünmüyordu. Adımlarımı sıklaştırdım. Yanından geçerken yüzüne bakacak oldum. Yüzü de görünmüyordu. Çünkü şapkasının önünde bir tül vardı:
— Vay muhtekir vay, dedim, nesi varsa hepsini saklamış.

Her ne vakit az iş çıkarsam, büro gefim, karşıma dikilir:

— Sen bir tenbelsin, az iş çıkarıyorsun!

Derdi. Dün gene az iş çıkarmıştım. Gene karşıma dikildi. Fakat bu sefer beni tenbellikle itham etmedi:

— Elindeki işleri yavaş yavaş çıkar mağa niyet ettin ha, diye bağırdı, seni muhtekir seni!

Bir arkadaşım sordu.

— Sen kaç yaşındasın?

Cevab verdim:

— Otuz sekiz!

Arkadaşım hayretle yüzüme baktı:

— Otuz sekiz ha, daha evvelki gün otuz yedi demıştın. İki günde bir yaş artıyorsun... Buna düpedüz ihtikâr, derler.

Yapmıyorlar ki!

Elinde tuttuğu gazetede «İhtikâr» başlıklı yazıyı okuyan tramvay yolcusu, yazıyı okuyup bitirdikten sonra yüzüne baktı:

— Yapmıyorlar ki!
Ben de onun yüzüne baktım:

— Ne demek istiyorsunuz, yani ihtikâra karşı faaliyete mi geçmiyorlar?

— O cihetle alâkadar değilim. Bazı maddeler üzerinde ihtikâr yapılmasına taraftarım da.

Çok garib düşünen bir insandı. Acaba hangi maddeler üzerinde ihtikâr yapılmasını istersiniz...
— Meselâ hangi maddeler üzerinde ihtikâr yapılmasını istersiniz?
— Meselâ dedi, oksijenli su üzerinde, saç boyaları üzerinde ihtikâr yapılırsa fena mi olur? Önümüzde oturanlara baktım, Hepsinin saçları boyanmış, saçlarının hakiki renklerini kocaları bilmediği gibi kendileri bile unuttular. Saç boyaları üzerinde büyük miktarda ihtikâr yapılırsa, bunlar saç boyası tedarik edemeyecekler bu yüzden saçları hakiki rengine gelecektir.

Ve o zaman hakiki sarışınlar, hakiki kumrallar, hakiki siyah saçlılar görmek imkânını bulacağız.. bu fena mi olur?
— Bana da fena olmayacak gibi geliyor.

Kadınlardan biri ayağa kalkmıştı. Biz den tarafa baktı; yanındaki işaret etti:
— Yüzüne dikkat et!
Dikkat ettim, gözümde güzel göründü:
— Fena değil!
Dedim, o güldü:

— Hakikaten fena olmadığma, görüldüğü gibi güzel olduğuna emin misin.. Yüzünü kat kat örtmüş olan pudra, krem, kırmızılık tabakaları altında ne olduğunu biliyor musun?

— Hayır fakat..

— Bilmiyorsun, bilemezsin, çünkü kat kat boyalar yüzünün hakiki derisini tanımamışsın. Hattâ yalnız derisini saklamakla da kalmamıştır. Meselâ burunun çarpıklığı, çenesinin eğriliği, göz altlarının buruşukluğu bile kaybolmuşdur. Boyalar, insan gözünü öyle aldattır ki..

— Mümkündür.

— Kadın tuvalet eşyası satanlar, ihtikâr, amma şöyle çok büyük miktarda ihtikâr yapsalar..

— Niçin büyük miktarda diyorsunuz?

— Bak bilhassa bu mühim.. ihtikâr küçük miktasda olursa, kâr yerine zarar melhuzdur, çünkü pahalı da olsa kadınlar tuvalet eşyasını tedarik edeceklerdir. Bu yüzden kocalar, babalar masrafa girerler.. Hiç bulamazlar, yahud da bulsalar da ne yapsalar para yetiştiremezlerse o zaman faydalı olur. Demin ne diyordum. Evet büyük miktasda ihtikâr yapılırsa, kadınlar yüzlerine sürececek, krem, pudra, pembelik ruj, kirpik boyası, daha ne bileyim, adlarını ezberleyemediğim birçok tuvalet eşyasından mahrum kalacaklardır. Bunun neticesi sokakta, şurada burada gördüğümüz kadınların, güzel mi, çirkin mi olduklarını bakar bakmaz anlayacağız. Bu fena mı?

— Fena değil zannederim.

— Emin olun fena değil.

İçini çekti:

— Yazık, tuvalet eşyası satanlar da ihtikâr yapmıyorlar ki!

SİNEMA

Holivudun iki yeni san'atkârı

Melvyn Douglas ve Brian Aherne

Melvyn şair olmak istedi, sonra operatörlüğe heves etti, nihayet aktör oldu ve sinema perdesine geçti. Brian Aherne ise çevireceği filmi kendisi seçti ve o film'in kahramanı olan prensin kıyafetile kumpanyaya müracaat ederek teklifini yaptı.



Brian Aherne



Melvyn Douglas

Amerikan sinema san'atkârları içinde mühim bir mevki işgal edenlerden biri de Melvyn Dougladır.

Melvyn Douglas diğer san'atkârlara benzemeyen bambaşka tabiatı vardır. Muvaffak olduğu filimlerden birini çevirdikten sonra birdenbire ortadan kaybolur. Kimse onun nerede bulunduğunu bilmez. Kendisiyle yeni film çevirmek için görüşmek arzusunda bulunan film kumpanyası müdürleri haftalarca, hattâ aylarca onu ararlar.

Çok müsâid şartlar dahilinde mukavelename imza eylemekten kaçınan san'atkâr var mıdır, demeyiniz. İşte Melvyn Douglas..

Melvyn Douglas çok meşhur bir piyanist, ve bir kompozitörün oğlu idi. Evvelâ şair olmak istedi. Bu yüzden ebeveyni ile arası açıldı. Bu kavgalı hayattan bıkan delikanlı evinden firar ederek ve yaşını kasden büyütürken orduya intisab eylemek için müracaata bulundu. Fakat askerî makamat onun hilesini önliyerek kendisini alinesine gönderdi.

Bu sırada Amerikan hükümeti Harbi Umumiye iştirake karar vermişti. Bundan istifade eden Melvyn Douglas gönüllü vazıldı.

Sıhhiye bölüklerinden birine tayin edildi. Bu sefer de operatör olmak hevesine düştü. Orduda amelîyat olacak yarıların başlarından ayrılmaz oldu.

Harb bitti. Fakat o, hevesini almadı! Harbi Umumiden sonra aktör olan bir a'kadasına rassgeldi. Melvyn de onun gibi aktör olmak istedi. Bu defa arzusunda muvaffak oldu.

İlk piyeslerinde muvaffakiyet kazanmağa başladı. Arası çok geçmeden Gloria Svanson ile; sonradan Greta Garbo ile, daha sonraları da Claudette Colbert, Jean Crawford ve nihayet de İrene Dunne ile filmler çevirdi.

Hepsinde de büyük muvaffakiyetler kazandı. Melvyn Douglas tok sözlü, ağır başlı bir san'atkârdır. Dalma düşünceli bir tavırdır. Ona bu hususiyetinden dolayı «Mütefekkir Douglas» lâkâbı verilmiştir.

Kendisile rol yapmış olan san'atkârlar onun nezaketinden çok iyi bir şekilde bahsederler.

Son aylar zarfında Amerikan sinemacılığının ileri sürdüğü san'atkârlar içinde en göze çarpan erkek de genç Brian Aherne'dir.

Amerikan sinema muhitleri onun çok parlak bir istikbale malik olduğunu tebarüz ettirmektedirler. En son çevirmiş olduğu Juarez filmindeki rolü fevkalâde beğenilmiştir.

Brian Aherne, bu filmde geçen asrın nihayetine doğru Meksika tahtına oturan Avusturya Prensi Maksimilyen'i temsil etmektedir.

Avusturyalı prensi o kadar büyük bir

muvaffakiyet ile canlandırmıştır ki ona yeniden büyük san'atkâr payesi verilmiştir.

Filmi çevirmeden evvel Brian Aherne filmin cereyan edeceği mahalleri görmek ve muhite kendisini alıştırmak istemiştir. Bunun için Meksikaya seyahat eylemiştir.

Meksika şehrine varıp da Maksimilyen'in ikamet eylemiş olduğu sarayı ve bilâhare kursuna dizilmiş olduğu Guertero'yu gezdirdiği vakit adeta vak'ayı yavaş hisse kapılmıştı.

Bu vak'aya kendisini tamamen kaptıran Brian Aherne imparator Maksimilyen'in hayat tarzını tamamen benimsemek için haftalarca onun tarihini okumuştur.

İşin garibi rol için tetkikata başlaması filmin çevrilmesine karar verilmeyen evvel vukuudur. Kendisinin bu rol için kemale ermiş olduğunu tahmin eder etmez Warner Bros film kumpanyasına giderek bu filmin çevrilmesine biran evvel karar alınmasını ve kendisine imparator Maksimilyen'in rolünün verilmesini rica eylemiştir.

Kumpanyaya müracaat eylediği vakit imparator tarzında makyaj yapmış ve onun elbiseleri gibi elbise giymiş idi.

Onun bu müracaatından memnun olan kumpanya bu rolü ona vermiştir.

Yeni san'atkâr, Amerikada pek büyük bir rağbete mazhar olmuştur.

Kadınlar kendisine karşı büyük bir alâka gösterdiği gibi, o da kadınlardan fazlasile hoşlanmaktadır. Fakat uçarlığı yoktur.

Şimdilik tek bir dostu vardır, onunla âsude bir hayat sürmektedir.

Holivuddaki büyük kazanç'lar

Hollyvuddaki sinema san'atkârlarının almakta oldukları yüksek ücretler hakkında Amerikan maliye nezaretinin istatistik dairesi tarafından neşredilen rakamlar Amerikada pek büyük dedikodulara mucib olmuştur.

Bu neşriyattan anlaşıldığı üzere meşhur film kumpanyalarından biri olan Metro Goldwyn Mayer şeflerinden Louis B. Mayer'in bir senelik kazancı 1.296.000 dolarmış. Yani 1.620.000 Türk lirası!

Bu kazançların fazlalığı, meşruyeti hakkında matbuatta bir hayli dedikodular yapılmaktadır.

Louis Mayer'in fazla kazandığını pek mühim bir kısmını hazineye terklediğini ileri sürerler olmuş ise de neticede münakaşaya gene devam eylemiştir. Halkın hasasîyetini mucib olan mesele şudur ki: Louis Mayer doğrudan doğruya sinema işleriyle alâkadar bulunmamaktadır. Bir san'atkâr da değildir. Vazifesi sinema hakkında mitingler tertib eylemek, buralarda nutuklar vermektir. Bu adam bugün elli beş yaşındadır. Hayata ilk atıldığı vakit seyyar hrdavatçılık yapardı.

Bu meselelerin münakaşası san'atkârlara bir cereyan uyandırdığından bahis ile Amerikan sinema diktatörü Mill Hays bundan böyle bu istatistiklerin neşredilmemesi hakkında teşebbüslerde bulunacağını bildirmiştir.

Bugünkü Letonya

Sovyet - Leton paktının manası ve ehemmiyeti

Yazan: Hasan Âli Ediz

Bundan önce «Baltık denizinde Estonya» adlı yazımızda Sovyetler Birliğinin Baltık kıyısında bulunan Estonya, Letonya ve Litvanya hükümetlerle bir sıra «karşılıklı yardım» paktları imzaladığını bahsetmiş ve bunlardan Sovyet - Estonya paktının ehemmiyeti üzerinde durmuştuğum. Bugünkü yazımızda ise, Sovyetler Birliğinin Letonya ile imzaladığı «karşılıklı yardım» anlaşmasından ve bunun ehemmiyetinden bahsedeceğiz.

Sovyetler Birliği 6 Teşrinievvel 1939 tarihinde, Letonya ile de, tipki Estonya ile imzaladığı «karşılıklı yardım» anlaşmasına benzer bir anlaşma imzaladı. Sovyetler Birliği'nin Estonya ile imzaladığı anlaşmadan hemen hemen hiç farkı olmayan bu anlaşmanın birinci maddesine göre, paktı imzalayan hükümetlerden herhangi birisi gerek Baltık denizinden, gerekse karadan (Estonya veyahud Litvanya hududlarından) büyük bir Avrupa devletinin - ya doğrudan doğruya veyahud bilvasıta - taarruzuna uğrayacak olursa, paktı imzalayan diğer taraf, askerî yardım da dahil olmak üzere karşı tarafa her türlü yardımda bulunmayı taahhüd etmektedir.

Paktın ikinci maddesine göre ise, tipki Estonya ile imzalanan paktta olduğu gibi, Sovyetler Birliği, en müsaids şartlar altında Letonya ordusuna her türlü harb teçhizatı vermeye taahhüd etmektedir.

Paktın üçüncü maddesi ise Sovyetler Birliğine - gerek kendi emniyetini, gerekse Letonyanın emniyetini garanti altına almak da bulunan Lıyepaya (Libava) ve Ventspils (Vindova) şehirlerinde birer bahri üs ile verdigi gibi, Riga körfezinin ağzında bulunan İrben boğazını müdafaa maksadıyla Ventspils şehirlerinde tahkimat yapınak hakkını vermektedir.

6 Birincitegrin tarihli «Pravda» gazetesi Sovyetler Birliği ile Estonya ve Letonya arasında imzalanan paktlar münasebetiyle yazdığı bir makedale aynen şunları söylemektedir: «Sovyet - Estonya ve Sovyet - Letonya karşılıklı yardım paktları, Baltık denizinde ehemmiyeti inkâr edilemeyecek bir stratejik fakliyet temin etmektedir. Bu pakt Sovyetler Birliğine, Riga körfezini Finlandiya körfezlerinin müdafaaası imher türlü hücumu karşı en müsaids bir hareket imkânını da temin etmektedir.»

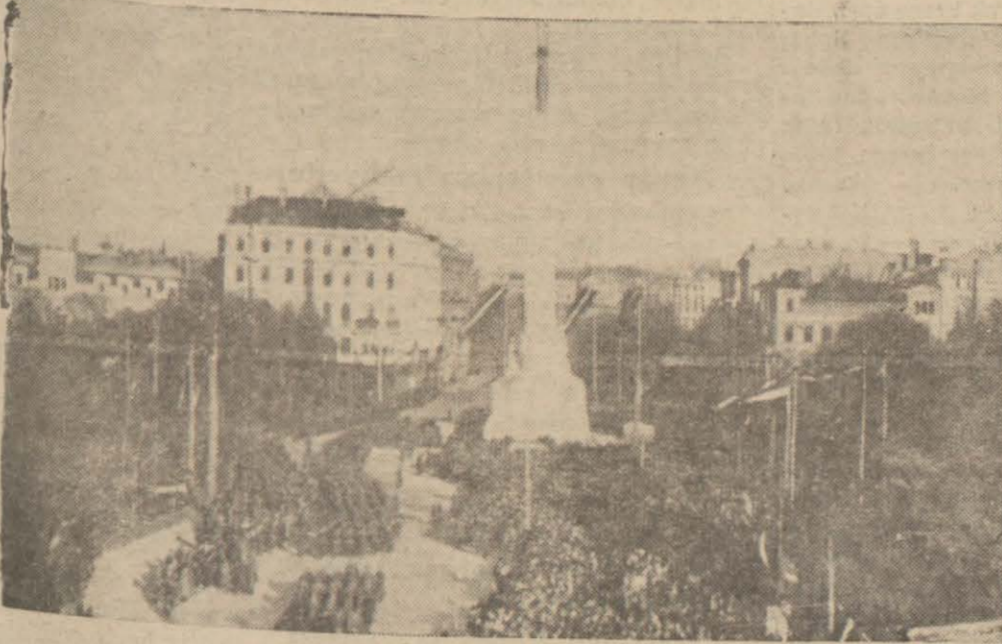
Sovyetler Birliği ile Letonya arasında imzalanan karşılıklı yardım paktının rolünü faydaları daha iyi anlayabilmemiz için kısaca Letonyanın umumî vaziyetinden, bunun tarihteki mevkinden bahsedelim.

Letonya da, tipki Estonya gibi 1914-18 Dünya Harbinden sonra teşekkül etmiş hükümetlerden biridir. Letonya Çarlık Rusyasının küçük birkaç vilâyetinden teşekkül etmiştir. Letonya hemen hemen tarihin bütün müttidatında büyük hükümetlerin bir istilâ mevzuu olmuştur. Bir türlü kurtulamamıştır. XVII inci yüz yıllarda katoliklik buralara sokmak isteyen Papanın Haçlılar seferi. Letonyayı istilâ etmiş. XVIII üncü yüz yılda ise XVIII üncü yüz yılda ise, açık denizlere çıkarak emellerini beslemeğe başlayan Çarlık Rusyası, Petersburgu kurmakla Avrupaya bir pencere açmış, ve tedricen Baltık sahillerini istilâya koyulmuştur. Bilhassa Rus Çar ve ticaret sermayesine bir inkişaf vermek maksadıyla berkesten fazla Baltık hakimiyetini ehemmiyet vermiştir. Bunun filii bir neticesi olarak 1721 yılında büyük Petronun imzaladığı bir muahede ile Letonyanın bir kısmı Rusyanın eline geçti. 1795 yılında ise bütün Letonya Rus imparatorluğunun eline geçmiş bulunuyordu. İşte o tarihten itibaren Letonya, 1914-18 harbinin nihayetine kadar Rusyanın elinde kaldı.

Letonyanın mesahalı sahifesi 65.791 kilometre kare; nüfusu da (1938 nüfus tahirine göre) 1.971.000 dir.

Letonyanın şarkında Sovyetler Birliği; şimalinde Estonya ve fevkalade büyük bir stratejik ehemmiyeti olan Riga körfezi; garbinda Baltık denizi; cenubu garbisinde ise Litvanya bulunmaktadır.

Letonya nüfusuna nazaran şöyle ayrılmaktadır: 1.971.000 nüfusun % 73,5 şî Le-



Letonyanın merkezi Riga'dan bir görünüşü

ton, 12,5 u Rus; % 5 şî Yahudi; geri kalan % 9 unu da diğer muhtelif milletler teşkil eder.

Letonya da umumiyet itibarile birer ziraat memleketidir. 1937 yılı istatistiklerine nazaran Letonyadaki arazinin % 32,9 u ekilmeğe yarayan topraklardır.

Cobanlık, Letonya ziraatının temel direğini teşkil etmektedir. Et, yağ, deri gibi mahsulât, Letonyanın başlıca ihracat maddesini teşkil etmektedir. Yalnız 1936 yılında Letonyadan 25,3 milyon Lot kıymetinde yağ ihracatı, bütün zirai mahsulât ihracatının yarısını bulmuştur.

Letonya ekonomisinde kerestenin de mühim bir mevki vardır.

1914 yılından önce, yani Letonya Çarlığın idaresinde bulunduğu zamanlar, Çarlık Rusyasının endüstri itibarile en ileri gitmiş muntakalarından biri sayılmakta idi. O zamaniki Letonya endüstrisi, hemen hemen bütün ham maddelerini Rusyanın diğer muntakalarından ithal etmek mecburiyetinde olduğu için Rus pazarıyla sıkı sıkıya bağlı idi. Koca Rus imparatorluğunun Baltık denizine bağıyan yolların mühim bir kısmı Letonyadan geçmekte idi.

1914-18 harbinden önce Riga muntakasında birçok büyük metalurji fabrikaları tersaneleri toplanmıştı. Bugün Riga eskisine nazaran ehemmiyetini kaybetmekle gene oldukça büyük bir sanayi şehri manzarasını arz etmektedir.

Letonyanın hükümet merkezi olan Rigada 385 bin nüfus yaşamaktadır. Şehrin içinde 4 makine fabrikası, bir tersane, birçok mensucat fabrikaları bulunmaktadır.

Riga, aynı zamanda Letonyanın bir deniz üssüdür. Riga, kendi ismine ilafe edilen körfezin içindedir. Riga körfezine girmek için İrben boğazından geçmek lazımdır. Riga limanı büyük hacimde gemilerin girmesine müsaids bir tarzda yapılmıştır. Umumî Harb esnasında İrben boğazı, Rusların Baltık filolarının kruvazör aksamları için bir üs vazifesini görmüştü. Tserel burundaki bataryalar, boğazın methalbine sakanan Rus filosunu, kendisine kat kta falk düşman kuvvetlerine karşı Riga körfezini muvaffakiyetle müdafaa imkânını vermiştir.

Letonyanın Rigadan sonra gelen büyük şehri Lıyepaya (Libava) dir. Hem askerî, hem de ticarî ehemmiyeti halz olan Lıyepaya limanı, Letonyanın Baltık sahilindeki en cenub limanlarından biri olduğu için bendisinden fazla nakliyata yaramaktadır. Çünkü burası bütün diğer Letonya limanlarından daha geç buz tutmaktadır. Diğer taraftan Lıyepaya, Letonyanın en cenub noktasında bulunduğu için, bütün Letonya sahillerini müdafaa edebilmekte ve düşmanın deniz kuvvetlerine Finlandiya körfezine girmek imkânlarını vermemektedir. Lıyepaya kıyıları çok sığ olduğu için düşman denizaltılarının barınmasına da müsaids değildir.

Lıyepaya limanı, Lepayas gölünü Baltık denizinden ayıran dar bir şerid üzerinde bulunmaktadır. Leovayas gölünü Baltık denizine birleştiren kanal da gene Lıyepaya limanından geçmektedir. Tam Lıyepaya ağzına tekabül eden Baltık sahil, tamamen düzlük olduğu için burada liman falan yoktur. Asıl liman şehrin üç kilometre kadar şimalindedir. Burada bir yığın askerî tesisat ve büyük harb gemilerinin girmesine müsaids sunî havuzlar bulunmaktadır. Buradaki tersaneler, kruvazörlerin tamirine müsaade edebilecek kadar büyüktür.

Lıyepaya, aynı zamanda Letonyayı, Sovyetler Birliği, Estonya ve Litvanya ile bağıyan şimendiferlerin mühim bir düğüm noktasıdır.

Lıyepaya, eski ehemmiyetini ve nüfus kesafetini kaybetmekle beraber, gene Rigadan sonra Letonyanın en mühim sanayi merkezlerinden biridir. Nüfusu 57 bindir; (1914 den önce 100 bindi).

Lıyepaya askerî limanı Çarlık Rusyası tarafından 1890 yıllarında inşa edilmeğe başlanmıştı. Bu limanın inşası için 45 milyon altın ruble sarfedilmişti.

Ventspils (yahud Vindova), Lıyepaya'nın 75 kilometre şimalinde olup Letonyanın mühim bir ticaret limanıdır. Bu liman, cenubda ve şimalde de nize doğru uzanmış bir yığın kayalarla korunduğu için senenin hiç bir mevsiminde buz tutmamaktadır. Liman, Venta nehrinin ağzında olup, bir hayli derindir. Bu yüzden büyük tonajlı gemilerin barınmasına da salih-

tir. Ventspils bir şimendifer hatı ile, gerek Rigaya, gerekse Letonyanın diğer şimendiferlerine bağlı bulunmaktadır.

Letonyanın askerî kuvvetleri pek cüz'ildir. Ordusu, dördü pıvade, biri teknik fırka olmak üzere beş fırkadan ibarettir. Teknik fırkanın terkibine, hava, tank ve muhabere alayları girmektedir. Mecmu kuvveti 28 bin kişiden ibarettir. Tayyare adedi 100 kadardır. Bahri kuvvetlerine gelince, İki denizaltı gemisi ile 1 aded muhafaza gambotundan ibarettir.

Letonya 11 Ağustos 1920 yılında Sovyetler Birliğiyle yaptığı bir muahede ile istiklâline kavuşmuştu. Sovyetler Birliği 1927 yılında Letonya ile bir ticaret anlaşması akdetmişti. 1932 senesi Şubatında Sovyetler Birliği ile Letonya arasında bir ademi tecavüz paktı imzalanmıştı. 4 Nisan 1934 yılında ise bu «ademi tecavüz» paktı on sene müddetle, 1945 yılına kadar uzatılmıştı.

Parti müfettişi Esad Uras Çankırıda



Çankırı (Husufî) — C. H. Partisi müfettişi Amasya meb'usu Esad Uras ikinci defa olarak Çankırıya gelmiş, istasyonda vali ve partililer tarafından karşılanmıştır.

Müfettişin gelişinin panayıra tesadüf etmesi dolayısıyla Çankırının pazar yerlerinde vali ile beraber bir gezinti yapmış, Odun pazarını ve inşa olunacak « Hâl » yerini görmüştür. Bu arada Orta pazarda yeni yapılmakta olan beton dükkânları tetkik etmiş, yıkılmış bir halde bulunan Saman pazarı sentini gözden geçirek Aşağı pazardan partiyeye dönmüştür. Pazar yerlerinin kalabalığını ve alışveriş tetkik etmişlerdir.

Parti müfettişi Esad Uras Çankırı merkez nahiye kongresini açarak kongreyi alâka ile dinlemiştir. Bundan sonra müfettiş İlgaz ve Çerkes kazalarına gitmiştir. Oralarda parti işleriyle alâkadar olup teftişlerini yaptıktan sonra dönerek parti nahiye kongrelerini açacaktır.

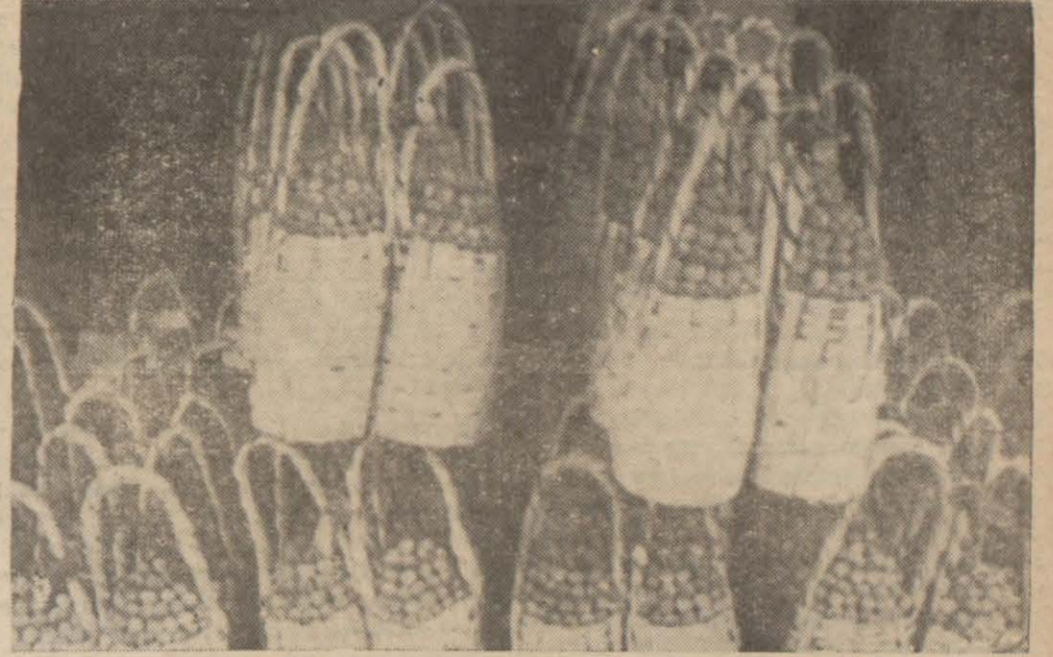
Esad Uras on güne kadar şehrimizden Ankaraya dönecektir. Resim müfettişi vali ile bir arada gösteriyor.

ZİRAAT

Meyva ve sebze nakliyatımız

Rakamlar gösteriyor ki, eski demiryollarımız iç vilâyetlerle muvasalayayı temin edinceye kadar yılda nakledilen sebze ve meyva miktarı beş bin tonu geçmiyordu. Halbuki bugün bu miktar 35.000 tonu aşmıştır.

Yazan: Tarımman



Nefis çileklerimiz

Son günlerin en mühim hâdiselerinden birisi de, hiç şüphesiz, trenin Erzuruma varmış olmasıdır. Bütün başarıları mütevazı bir dille haber veren Cümhuriyet hükümeti, bu paha biçilmez himmetini de şu üç kelime ile ilân etmiştir: «Tren Erzuruma vardı.»

On beş yıl gibi kısa bir zamanda, yurdu baştanbaşa saran demir ağlarının niha-yet Erzuruma da ulaştığını görmek, küçümsenecek bir hâdisedir ama, dünü bilen bizler için bundan veciz bir ifade, olamaz.

Tren Erzuruma vardı haberi, bize bir işin oluşundan ziyade, bütün imkânların doğuşunu müjdeliyor. Elime yeni geçen aşağıdaki rakamlar, bu imkânlardan birinin nasıl doğup inkişaf ettiğini göstermesi itibarile pek şayanı dikkattir:

Maldım olduğu üzere, memleketimizin sebze ve meyva istihsalâtı, mahdud muntakalara münhasırdır. Adana, İzmir, Bursa ve biraz da Kocaeli taraflarından gayri yerlerde sebze ve meyva çıkarı, başka yerlere taşıyacak gibi değildir. Yurdun ekseri kısımları, senenin bütün mevsimlerinde sebze ve meyva satışına elverişli bir pazar halindedirler. Fakat münakalâtın yokluğu veya uygunsuzluğu, şimdiki kadar bu vaziyette istifadeye imkân vermiyordu. Adanada her çeşid sebze yerinde çürür ve müstahsil ağlanıp dururken. Ankarada bulunanlar, sebze nin çürüğüne bile hasret çekerdiler.

Demiryollarının sene besene, içerilere doğru uzanması, bu zid yaradılıştaki bölgeyi birleştirmiş, istihsal ve istihlak muntakalarını yakınlaştırmıştır. Hatlar yayıldıkça, olan yerlerden olıyan yerlere gönderilmesi mümkün olmuş ve bu imkânla birlikte sebze ve meyva istihsalimiz de mahsûs derecede artmıştır. Bittabi istihsal ve istihlakın genişlemesi de, köylünün kazanıma müessir olmaktan geri kalmamıştır.

Rakamlar gösteriyor ki, eski demiryollarımız iç vilâyetlerle muvasalayayı temin edinceye kadar, yılda nakledilen sebze ve meyva miktarı, beş bin tonu geçmiyordu. Demiryollarımız; bugün Kayseri, yarı Sivas, öbürgün Malatya, bir başka gün Diyarbakıra ulaştıkça, sebze ve meyva nakliyatı da 6 bin, 7 bin, 8 bin ton olarak boyuna yükselmiş. bu miktar

932 de	10496	Ton
933 e	11554	e
934 e	14097	e
935 e	16725	e
936 e	20070	e
937 e	30665	e
938 e	35820	e

Sebze ve meyva nakliyatına aid olan bu rakamların, hiç şüphesiz, diğer zirai mahsullere aid olanları da aynı şekilde dir. Onlarda da geniş bir inkişaf mevcuttur. İstanbulu Bulgaristan peynirinden, Romanya buğdayından müstağni kılan sebeplerin başında demiryollarımız vardır. Fakat demiryollarının genişlemesi, bilhassa taze mahsullerin nakliyatında ehemmiyetli olduğundan, misalde bunları tercihan gösterdim.

Bu küçük misal ile de pek âlâ görül-

yor ki, demiryollarının adım, adım ilerlemesi, ziraat hayatımızda büyük bir tesir icra etmektedir. Ve bu, hergün biraz daha fazlalaşacaktır.

Demiryollarımızın ana kurucusu Milli Şef İsmet İnönü'nü ve onun programı altında yurdu hergün biraz daha demir ağlarla saran büyüklerimizi, bir kere daha tebci ile anmak vazifemizdir.

Tarımman

Bağlar şimdiden aralanabilir mi?

Bağların budamadan önce bir arala-maya tâbi tutulması çok iyidir. Fakat bu iş yaprakların tamamen döküldüğü sonbahar mevsiminin nihayetinde yapılmak lazımdır. Soğuk yerlerde daha geç bırakmak ta olur. Yaprakların henüz dökülmediği erken bir mevsimde yapılması doğru olmaz.

Bitlenmiş tavuklara ne yapmalı?

Bitlenmiş tavukları bir defa ayrı bir küme kapamalı ve eski kümeslerini temizce badana edip kuvvetli bir kükürt tütsüsü ile tütsülemelidir. Sonra, geniş bir kabin içine yetecek kadar ılık su koyarak üzerine, beher litresi için üç gram (Florid dö Sodyom) ilâcından atıp eritmeli. Ve bitli tavukları bir, bir bu suya daldurup çıkarmalıdır. Tavukları bu banyoya sokunca tüylerini karıştırarak her yerinin ıslanmasına dikkat etmelidir. Banyodan çıkanları kuruyuncaya kadar rüzgârsız ve temiz bir yerde saklamalı, sonra temizlenmiş küme salmalıdır.

Anasız kalmış buzağları emzirmek:

Bunlar için husufî emzikler de vardır ama, tedarikine değmez. Küçük buzağların içine sütü bir kova içine koyup temiz yıkanmış elinizi bu süte sokarak iki parmağınızı meme gibi hafifçe dışarı çıkarırsanız bir iki zorlama ile buzağlar bu parmakları —sütle birlikte— emmeye alışır. 2-3 gün sonra da kendi kendilerine süt içmeği öğrenirler.

Tarımman

Mensucat ve manifatura fiatları düşüyor

Son günlerde stokların artması ve istihsalâtın devam etmesine inzulam eden ya-pak fiatlarında ucuzluk, yünlü mensucat fiatlarının düşmesini intac etmiştir.

Yüzde 10 u bulan bu fiat düşüklüğünün istihlakı artıran stokların azalmasını temine matuf olduğu söylenmektedir.

Diğer taraftan gerek dahilde yapılan pamuklu mensucat ve gerekse hariçten ithal edilmiş olup büyük stokları bulunan manifatura eşyasında da fiat düşüklüğü kaydedilmektedir.

Buna rağmen manifatura ve mensucat piyasaları gevşektir.

Çok çocuklu ailelere verilecek mükâfat

Maliye Vekâleti hıfzıssıhha kanunu mucl-bince çok çocuklu ailelere verilecek ikramiyeler hakkında yeni bir karar itihaz etmiştir.

Bu karara göre hıfzıssıhha kanununun neşrinden sonra altı veya daha fazla çocuğu olup ta ikramiye talebinde bulunanlardan talebelerini tevsiik ederek ikramiye hak kazanmış olanlara müracaatlarından sonra çocuklarından biri veya birkaçı ölmüş olsa dahi mükâfat verilecektir. Müracaatta bulundukları, sonra ölen analara aid tahakkuk eden nakdi mükâfatlar kanunî mirasçularına verilecektir.

Fındık çerez değil, gıdadır. Avrupablar ve Amerikalılar her sene binlerle ton fındığı bunun için arar ve alırlar.

FINDIK TARIM SATIŞ Kooperatifleri Birliği

Bu mükemmel konsantre Türk gıdasını en kolay, ucuz ve nefis şekilde bütün yurddaşlar taklîme hazırlanıyor.

Kız - Erkek ÜLKÜ LİSESİ (UŞAK) Gecel - Günsel

(Yüca Ülkü) müessisi Hamdi Ülkümen tarafından (Uşak) da tesis edilen Yeni Lise 10.10.1939 da tedrisata başlamıştır. Bu yıl bu okula alınacak öğrenci sayısı mahdud olduğundan yeniden veya naklen kayıtlolunmak isteyenlerin ilk önce yazılı müracaat ederek yer olup olmadığını sormaları gerektir.

İstanbul Belediyesi İlanları

23 Teşrinievvel 939 tarihinden itibaren şehir dahilinde çıkarılacak ekmeğe mahsus un tipinin vasıfları aşağıda gösterilmiştir. Yüzde on beş sert ve yüzde seksen beş yumuşak buğday halitasından yapılacak 600 ramdan unun

1. — Azami rutubet % 13 gram.
2. — Elâstik kuru gluten asgari % 10 gram.
3. — Hamiziyet (Hamızı kibrit hesabıyla) binde beş gram.
4. — Sellloz azami binde 45.
5. — Kül azami % 1,15 gram.
6. — Çavdar nisbeti % 10 gram.
7. — Rayhasında gayri tabililik, ekşilik, acılık bulunmayacak.
8. — İhtiva ettiği nisbetleri yukarıda tesbit edilen çavdar unundan başka diğer hububat unlarıyla fik. karamuk, Melampir, Delice unu ve emsal yabancı unlar ve tohumları mevaddi türabıye ve püskül denilen ecesamı mütegayyire ve ecnebiye ve böcek gibi hâşarat kat'iyen bulunmayacak.
9. — (6) No. 11 elette bakıye bırakılmayacak (8) No. 11 elette bakıye terkolabilir. Bu unların kuvvallarına (İstanbul Birinci nevi ekmeçlik unu) ibaresini havi sağlam mukavvadan yapılmış bir etiket kopmayacak surette bağlanmış bulunacaktır. (8567)

Karaağaç müessesatı et kesim pavyonları tesisatı için alınacak 200 adet araba gövdesi ve 30 istikamet makasının tebdili 2490 No. lu kanunun 40 cı maddesine göre pazarlığa konulmuştur. İhale 26/10/1939 Perşembe günü saat 14 de Daimî Encümende yapılacaktır. Muhammen bedel 5205 lira ve ilk teminat 390 lira 38 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları ile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (8565)

RADYOLIN

ile SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

Devlet demiryolları ve limanları işletmesi umum idaresi ilanları

Fiyat tepdili

Beynelmîl yolcu ve bagaj nakliyatına ald olup ana hatta mer'î D. D./104 Toros katarlarında uzun yoldan seyahat edecek yolculardan kısa yol ücreti alınması hakkındaki D. D./107 numaralı tarifelerle. Avrupa hattının Sempion katarlarında beynelmîl münasebetler için yolcu ve bagajlara tatbik edilmekte olan muhtelif tenzilat. 16 kinciteşrin 1939 tarihinden itibaren lâzıvedilecektir. Fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilmelidir. (8560)

20/10/1939 tarihinden itibaren Aşkale - Erzurum kısmındaki Kandilli, Çiçekli, Kaplıca Erzurum istasyonlarının işletmeye açılacağı ve bu tarihten itibaren İstanbul - Erzurum arasında hergün aktarmasız yolcu ve her türlü eşya nakliyatı yapılacağı ve haftanın Pazartesi, Çarşamba, Cuma günlerinde İstanbuldan ve Salı, Cuma, Pazar günlerinde Erzurumdan hareket etmek üzere haftada 3 defa Erzurum - İstanbul arasında yataklı ve yemekli vagon işletileceği ilan olunur. «8390» «5241»

Muhammen bedel ve teminat miktarı aşağıda yazılı 135010 Kg. civata ve somun 27/11/1939 Pazartesi günü saat 15 de kapalı zarf usulü ile Ankara'da idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin aşağıda yazılı muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14 de kadar komisyon reisliğine vermeleri lazımdır. Şartnameler (125) kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (8272)

Yerli mal teşvik edildiği takdirde. Cif teklif edildiği takdirde.

Muhammen bedel	Muvakkat teminat
Lira	Lira
48129	3609.68
25058	1879.35

Deniz Fabrikaları Umum Müdürlüğünden:

İçer revirlerinde çalıştırılmak üzere 210 lira ücretli iki tabib ile 108 lira ücretli bir eczacıya ihtiyaç vardır. İstekli olabileceklerin yedilerindeki vesikale birlikte Gölcükte bulunan Deniz Fabrikaları Umum Müdürlüğüne müracaatları. (8396)

Ankara borsası

Açılış - Kapanış fiyatları 17 - 10 - 939

ÇEKLER

	Açılış	Kapanış
Londra	5 24	5 24
Nev - Yora	110 025	130 025
Paris	1 9 8 5	2 9 8 5
Milano	6 75	6 675
Cenevre	29 84 5	29 0 70
Amsterdam	9 425	9 425
Berlin	—	—
Bükset	21 87	21 87
Atina	0 97	0 97
Sofya	1 975	1 975
Prag	—	—
Madrid	13 825	13 1825
Varsova	—	—
Budapeşte	28 25	28 425
Bükres	0 525	0 925
Belgrad	2 495	2 49
Yokoham	50 1 5	50 1 5
Stokholm	51 19	51 19
Moskova	—	—

1980 senesi içinde yalnız ZENITH Radyo

bütün dünyada diğer 8 muhtelif fabrika-
nın satmış olduğu Radyoların fazla
Radyo satılmıyor.
6 ve 8 LAMBALI
En son Model ZENITH Radyolarını
teç ü e diyiz.
BAKER MAĞAZALARINDA her
yerden müsait fiyat ve şartlarla
satılmaktadır.

Parasız Diş bakımı

Cumartesi, Salı günleri 8. 13 den 15 e kadar diş çıkarmak ve teşhis fukaraya meccanendir. Diş röntgen filminden de yarı ücret alınır. Ankara caddesi: Semihlülfi apartman No. 149 Diş tabibi: Cevdet Germeyan

İlan Tarifemiz

Tek sütun santiml

Birinci sahife	400 kuruş
İkinci sahife	250 »
Üçüncü sahife	200 »
Dördüncü sahife	100 »
İç sahifeler	60 »
Son sahife	40 »

Muayyen bir müddet zarfında fazlaca miktarda ilan yaptıracaklar ayrıca tenzilatı tarifemizden istifade edeceklerdir. Tam, yarım ve çeyrek sayfa ilanlar için ayrı bir tarife derpiş edilmiştir. Son Posta'nın ticari ilanlarına ald işler için şu adrese müracaat edilmelidir.

İlanları Kolektif Şirket
Kahramanzade Han
Ankara caddesi

Son Posta Matbaası

Neşriyat Müdürü: Selim Ragıp Emeç

S. Ragıp EMEÇ
SAHİPLERİ: A. Ekrem UŞAKLIGİL

GRİPİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma
Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser.
İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

KANZUK

MEYVA TUZU

Mide, barsak, karaciğer ve safra yollarını temizler, muannid inkıbazları giderir. Hazmi teşhil eder.



İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ — Beyoğlu, İstanbul

İstanbul Defterdarlığından:

Hesap No.	Mükellefin adı ve soyadı	İş	Adresi Mahalle Sokak N.	Verginin Matrah Miktar	Verginin Mevki	İhbarname No	Sene	me
L. K.								
196	İya kızı Sofya	Mantocu	H. Fındıklı Remzi 55	135.51	19.51	938	11/85	
739	T. ve N. Teodoridis	Komisyoncu	H. İmar hâp 12	1473.73	221.06 K.	937	6/40	
					265.27 Ceza			
					44.21 B.			
739	T. ve N. Teodoridis		H. İmar han 12	3000.00	281.77 K.	936	2:5/39	
					281.77 C.			
					112.71 B.			
94	Mehmed Avni	İçkil lokanta	Ankara C. 173-175	600.00	72.00 K.	938	9/65	
					86.40 M.			
					12.96 C.			
					14.40 B.			
1165	Altan Yıldız T. A. Şirketi	Mensucat fabrikası	Basiret H. 33		5.00 H.K.	937	9/94	
437	İya Levi	Manifatura	Sultanhamam C. 3	1500.00	121.48 Z.	938	9/46	
295	Zeki Yılğor	Otelci	H. P. Dervişler 2	300.00	96.00 K.	937	9/23	
					19.20 B.			
					115.20 Z.			
358	İsak Mazlıyah	Tuhafiyecisi	H. Hamidiye C. 19	250.00	30.00 K.	938	8/45	
					0.00 B.			
					36.00 Z.			
384	İsak Traves	H. kundura	Hayri Ef. C. 11	3000.00	432.00 Z.	936	6/12	
322	İ. Davidyan	İçkil lokanta	Hamidiye C. 21	250.00	30.00 K.	938	9/44	
					6.00 B.			
					33.00 Z.			
					5.40 C.			
325	M. Şükrü	Gömelekçi	Hamidiye C. 27	1170.00	56.60 K.	937	8/40	
					182.40 Z.			
					11.32 B.			
1224	Sazak Madeni	T. Limet Ş.	Beyker H. 35		5.00 H.K.	937	8/77	
1224	Sazak Madeni	T. Limet Ş.			5.00 »	937	8/49	
1001	Hayım	Komisyoncu	Hubyar H. 9	43.09	5.17 K.	938	11/2	
					6.20 Z.			
					1.03 B.			
301	Ahmed Rasim	Otel	Mimar Vedat	1074.24	154.69 Z.	938	9/70	
302					34.36			
2194	Eyüb	İskontocu	Birinci Vakıf H. 39	700.00	84.00 K.	936	8/51	
					100.80 Z.			
					15.12 C.			
					16.80 B.			
804	Aram	İ. komisyoncu	Katirci oğlu han 33	1200.00	172.80 Z.	938	9/86	
322	Serkis oğlu Agop	Lokanta	H. Hamidiye C. 21	600.00	17.70 Z.	937	9/43	
445	Süleyman	Trikotaj	Sultanhamam 17	800.00	96.00 K.	937	9/77	
					115.20 Z.			
					19.20 B.			
1381	K. Keçeyan	Komisyon	Cermanya H. 44	16.82	2.02 K.	938	10/80	
					40 B.			
1332	J. Jorj Gilyon		Rıza Bey H. 13	99.27	14.29 Z.	936	6/19	
867	R. Manceri ve S. Besse	Kollektif Ş. Fanili Fab.	İ. Katirci oğlu han 4		10.00 H.K.	938	9/83	
691	Sami Benişliyo	İ. komisyoncu	H. Türkiye han 11	763.64	109.97 Z.	937	7/30	
445	Süleyman	Trikotaj Fab.	H. Sultanhamam 17	66.67	8.00 K.	937	9/78	
					9.60 Z.			
					1.60 B.			

Hocapaşa maliye şubesi mükelleflerinden yukarıda adı, işi ve ticaretgâh adresi yazılı şahıslar terki ticaretle yeni adreslerini bildirmemiş ve tebliğ salâhiyetli bir kimse göstermemiş ve yapılar araştırılmada da bulunmamış olduklarından hizarlarında gösterilen yıllara aid kazanç ve buhran vergilerini ve zamlarını havi ihbarnamelerin bizzat kendilerine tebliği mümkün olamamıştır. Keyfiyet 3692 sayılı kanunun 10 ve 11 inci maddelerine tevfiқан tebliğ yerine geçmek üzere ilan olunur. (8526)

Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı İstanbul Levazım Âmirliği Satınalma Komisyonundan

1 — Gümrük muhafaza teşkilâtı 937 model kamyonetleri için alınacak 62 kalem yedek parçanın 16/10/1939 günü saat 10 daki açık eksiltmesine vaktinde isteki gelmediğinden yeniden 26/10/1939 Perşembe günü saat 11.30 da açık eksiltmesi yapılacaktır.
2 — Tasarlanmış tutarı 1919 lira 90 kuruş ilk teminatı da 144 liradır. Parça listesi komisyondadır. Görülebilir.
3 — İstekillerin kanunî vesikaları ve ilk teminat makbuzlarıyla Galata Rıhtım caddesi Veli Alemdar Han ikinci kattaki komisyona gelmeleri. (8537)



RCA 1940

YENİ "Newyork"

RADYO TIPLERİNİ

KIVANÇLA TAKDİM EDER

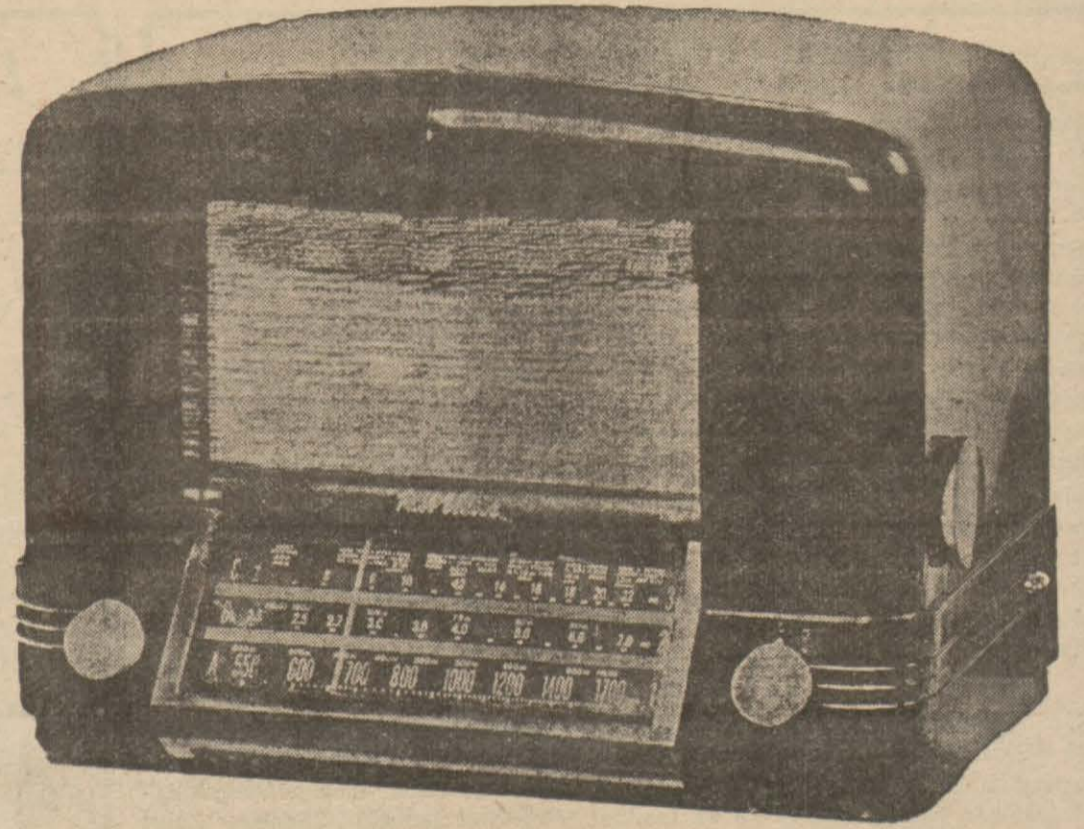
Her keseye uygun muntelif çeşit radyo lüzum eder. R. C. A. radyolarının, pahalıları gibi, ucuz fiatlıları dahi, yüksek kalite itibarile birbirlerine benzerler.

Yeni R. C. A. 1940 NEVYORK modelleri, Newyork dünya sergisinde teknik, güzellik, fiat itibarile R. C. A. tarihinde kazanılan teknil rekorları kıran, muazzam bir muvaffakiyet elde ettiler.

NEVYORK serisi radyoları, R.C.A.'nın şimdiye kadar imal ettiği radyo çeşidinin en mütekâmilidir.

Bunlar arasında, icabında elektrik cereyanile işletilebilir baryalı yeni bir ahize vardır ki, behemehal büyük bir heyecan tevhit edecektir.

Bu harikulâde radyoların tecrübesini isteyiniz. Size en uygun olanını behemehal seçeceksiniz.

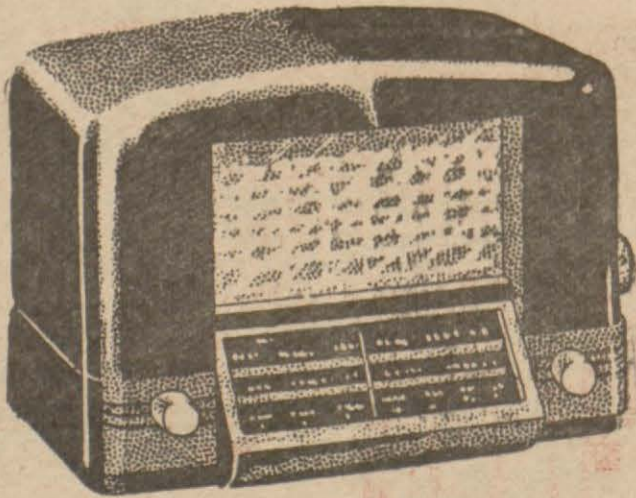


★ NEVYORK tipindeki R. C. A. radyoları fevkalâde güzel olup, eşsiz bir randeman verirler. Bunlar arasında, her cereyana uyar radyolar bulunduğu gibi 1200 saat dayanır batarya takımile işler NEVYORK B tipinde bir modeli vardır. Buna ilâve edilebilen 25,- lira kıymetinde bir mübeddile ile her istendiği anda alternatif cereyan ile işletilebilir. Bu radyonun 1200 saat dayanır batarya takımile beraber peşin satış fiatı 120,- liradır.

1940 RCA



RADYOLARI



RCA Newyork 5 Modeli
5 LÂMBALI

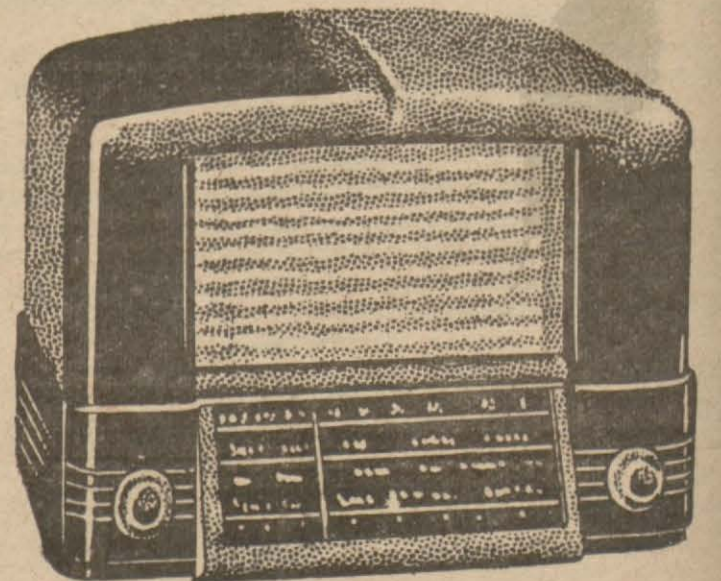
Teknik noktai nazardan bir şaheserdir. Ebonitten güzel bir maftaza içinde bulunur. 13, 16, 19, 25, 31 ve 49 metrelik teknil beynelmilel dalgalarını mükemmel alır. Orta ve uzun dalgalarını, kabili ichtinap olmayan asgarî pürüz ile alır.

Peşin Satış Fiyatı T. L. 90

RCA Newyork 6 Modeli
6 LÂMBALI

Ebonitten maftazası, geniş eb'attadır. Yüksek frekans bir lâmbası sayesinde, teknil dalgaları daha mükemmel ahzeder. Bilhassa, 13, 16, 19, 25, 31 ve 49 metrelik kısa dalgaları mümkün olduğu kadar az parazitile ahzeder.

Peşin Satış Fiyatı T. L. 135



BOURLA BİRADERLER

İSTANBUL - ANKARA - İZMİR